

An error has occurred.
The requested page cannot be found.
[Home Page](#)
If difficulties persist, please contact the System Administrator of this site and report the error below.
#404 Category not found

Powered by Joomla®

(NE)RAD TUŽILAŠTVA
Pogled sa strane

(NE)RAD TUŽILAŠTVA

Pogled sa strane

Podgorica, maj 2017. godine

Naziv publikacije

(NE)RAD TUŽILAŠTVA POGLED SA STRANE

Izdavač

 GradjanskaAlijansaCG

 @GACrnaGora

 office@gamn.org

 www.gamn.org

 Studentska ulica, br. 21/a, Lamela 9, st. 5, Podgorica

 +382 20 513 687

Za izdavača

Boris Raonić

Urednica

Kristina Ćetković

Autori

Tim Građanske alijanse i partneri

Korektura

GA tim

Dizajn i priprema za štampu

Blažo Crvenica

Zoran Zola Vujačić

Štampa

AP Print, Podgorica

Tiraž

300

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-9483-5-1

COBISS.CG-ID 33007120

Navođenje i korišćenje informacija iz ove publikacije u neprofitnim publikacijama ili sredstvima javnog informisanja građana, kao i korišćenje za druge nekomercijalne svrhe, dozvoljeno je, uz obavezno navođenje izvora i vlasnika autorskog prava.

Korišćenje materijala u bilo koje druge svrhe nije dopušteno bez prethodnog odobrenja Građanske alijanse. Pojedine slike u publikaciji su preuzete sa interneta u skladu sa „Creative Commons licence“.

Izrazi koji se u ovoj publikaciji koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju izraze u ženskom rodu.

Sadržaj

Uvod	4
Opšta analiza	
Proaktivnost ni na horizontu.....	6
Vladine garancije za državna preduzeća	
Kada Vlada krši zakon, tužilaštvo okreće glavu	8
Ugovori u suprotnosti sa Zakonom o koncesijama	
Prirodni resursi samo za odabранe	10
Višemilionske koristi za pojedince a na štetu državnog budžeta	
Nekažnjene koruptivne igre	12
Dugogodišnji izviđaji tužilaštva	
Krčmenje državne imovine kao biznis trend	14
Zloupotrebe u lokalnim samoupravama	
Metodologija koja minus pretvara u plus	17
Kršenje izbornih prava	
Jednako glasaju i živi i mrtvi.....	19
Krivične prijave protiv državnih funkcionera	
Gonjenje po službenoj dužnosti - apstraktan pojam.....	22
Neregularnosti tokom parlamentarnih izbora 2016. godine	
Sve krivične prijave odbačene	24
Postupci po krivičnim prijavama dugotrajni i neefikasni	
Tužilaštvo zatvoreno za informacije, radnici ugroženi	27
Ignorisanje žrtava ratnih zločina	
Bez djelotvornih istraga, nalogodavci zaštićeni	30
Raspodjela sredstava iz Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava	
I po babu i po stričevima.....	34
Sudbina krivičnih djela za zlostavljanje i mučenje	
Decenija nekažnjivosti torture	35
Mjere tajnog nadzora	
Zakonski prikupljen materijal se nezakonito uništava	39
Pripadnici seksualnih manjina bez pravne zaštite	
Sigurni između četiri zida	41
Nekažnjivost napada na novinare	
Sila prema sedmoj sili.....	44
Slučaj - mediji	
Hronologija nemara	47
Odlaganje otpada – sistemska nebriga o životnoj sredini	
Trinaestogodišnji ekocid iznad Nikšića	51
Rad tužilaštva u oblasti zdravstva, kulture, sporta...	
Bez rezultata i na drugim poljima	53

Uvod

Poštovani građani,

Predstavljamo drugu publikaciju u ediciji Građanske alijanse povodom Dana državnosti. Ove godine našu pažnju je privuklo tužilaštvo.

Od oktobra 2016. godine Crna Gora je u žarište javnog diskursa stavila rad tužilaštva. Hapšenja tokom parlamentarnih izbora su dovela do neviđene političke kontaminacije zbog sumnje u ponuđene dokaze koje je prikupilo Specijalno državno tužilaštvo. Da li je ovo sumnja zbog novog odnosa prema radu i pokazane nevjerovatne efikasnosti u procesuiranju i pribavljanju dokaza ili nešto drugo, vrijeme će pokazati.

Na narednim stranicama nisu opisani svi slučajevi koji su dospjeli do tužilaštva i ostali izgubljeni u šumi nerada, čudnih tumačenja propisa ili prosto neprofesionalizma, već smo se potrudili da izdvojimo primjere koji po našem mišljenju oslikavaju rad tužilačkog sistema veoma bitnog za državno ustrojstvo i njene građane. Obrađenim primjerima, koji ne čine većinu, željeli smo da prikažemo slabosti u tom sistemu od kojeg često zavise mnoge sudbine.

Publikacijom želimo da podsjetimo na važnost kvalitetnog rada tužilaštva i stoga raznovrsnost u primjerima. Ekonomija, politika, društvo, sport, kultura, mediji – samo su neke od oblasti u kojima smo tragali za slučajevima koji su u tužilaštvu imali čudne, razočaravajuće a često i nevjerovatne ishode.

Tužilaštvo kao jedan od stubova efektnog i efikasnog državnog aparata po prirodi je uvijek u fokusu javnosti. Jedan od ključnih zupčanika u pravosudnom mehanizmu ne može da dozvoli luksuz da zarđa jer država tada usporava demokratske procese. Zato je ovaj dokument ujedno i skromna pomoć u tom smislu i mjesto gdje smo zajedno sa kolegama iz sektora podsjetili kako je bilo, kako ne treba i shodno tome - kako valja ubuduće.

Od vrhovnog državnog tužioca očekujemo da preispita rad svojih prethodnika, kao i aktuelnih tužilaca, koji su dozvolili nepravilnosti i propuste o kojima je riječ na narednim stranicama. Apelujemo i da inicira pokretanje finansijskih istraga jer su u tom dijelu aktivnosti tužilaštva veoma skromne.

Nadamo se da će publikacija informisati i inspirisati sve one koje treba: tužilački sistem da mijenja pristup i način rada, druge institucije da svojim radom doprinesu i građane da traže efikasnost i vidljive pozitivne efekte rada tužilaštva.

Posebnu zahvalnost dugujemo partnerima na pomoći i informacijama prilikom izrade publikacije: Mreži za afirmaciju nevladinog sektora (MANS), NVO LGBT Forum Progres-u, Uniji slobodnih sindikata Crne Gore (USSCG), Akciji za ljudska prava (HRA) i Ekološkom pokretu „Ozon“.

Tim GA

OPŠTA ANALIZA

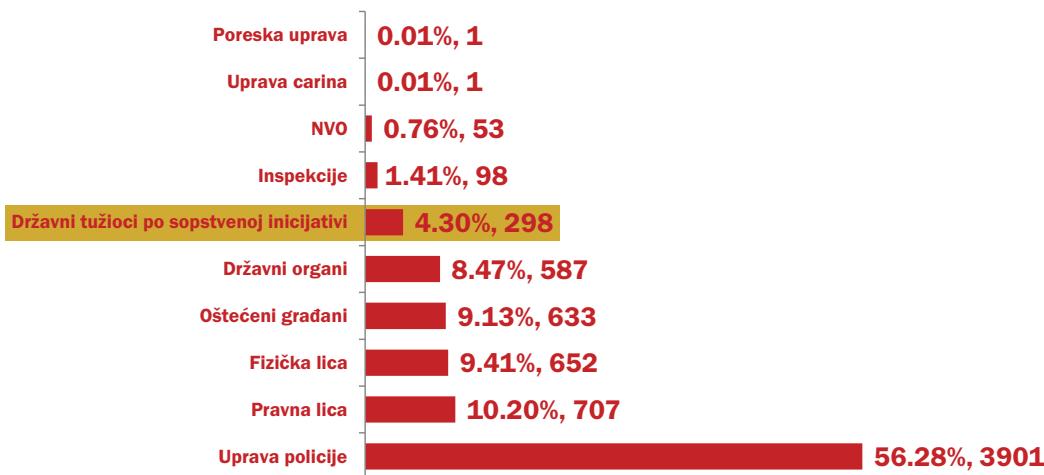
Proaktivnost ni na horizontu

Ako je suditi po rezultatima iz prethodnih pet godina tužilaštvo izuzetno rijetko postupa po sopstvenoj inicijativi i stoga je većina krivičnih prijava podnijeta od strane drugih institucija, organizacija i lica, što je zabrinjavajući trend.

Pogotovo nevjerovatno djeluju podaci da je u prethodnih pet godina od preko 10.000 krivičnih prijava - procesuirano tek oko 30 odsto, dok je zbog zastare odbačeno oko 70 odsto.

Samo u prethodnoj godini, prema Izveštaju Vrhovnog državnog tužilaštva (VDT), toj instituciji je prijavljeno ukupno 6.931 punoljetnih potencijalnih učinilaca krivičnog djela. Od ovog broja, osnovnim tužilaštвима je prijavljeno 6.561 a višim državnim tužilaštвимa u Podgorici i Bijelom Polju 370 počinilaca krivičnih djela.

Broj podnijetih prijava Vrhovnom državnom tužilaštvu 2016. godine

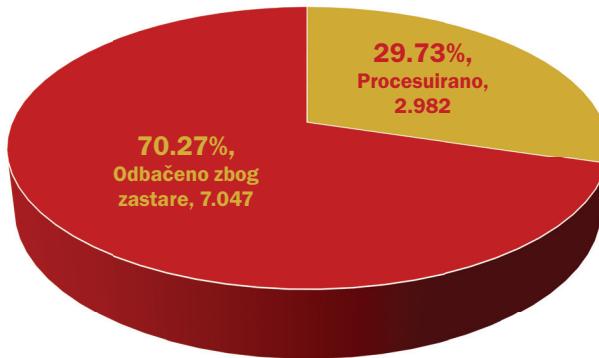
POGLEĐA SA STRANE

Državno tužilaštvo je 2016. godine odbacilo krivične prijave protiv 3.203 lica ili 46,21 odsto.

Specijalno državno tužilašto (SDT) je 2016. godine primilo krivične prijave protiv ukupno 1.126 učinilaca. Uz neriješene prijave iz ranijeg perioda SDT je imalo u radu krivične prijave protiv ukupno 1.393 lica. Od ukupnog broja podnijetih krivičnih prijava, Uprava policije ih je podnijela protiv 116 lica, drugi državni organi protiv 24 lica, pravna lica su podnijela krivične prijave protiv 135 lica, nevladine organizacije su u ukupnoj brojci učestvovale sa 365 prijava, fizička lica podnijela su krivične prijave protiv 482 lica, političke partije protiv jednog lica. Po sopstvenoj inicijativi pomenuto tužilaštvo je iniciralo postupak protiv tri lica, odnosno tek 0,26 odsto od ukupnog broja prijava.

Kako bi provjerili indicije i osnovane sumnje o eventualnim postojanjima krivičnih djela i utvrdili identitete počinilaca pomenuto tužilaštvo je formiralo 54 predmeta.

Broj krivičnih prijava u prethodnih pet godina

► Izvor: Centar za istraživačko novinarstvo (CIN-CG)

Iz Izvještaja o radu tužilaštava za 2016. godinu vidi se da je više od polovine krivičnih prijava podnijela Uprava policije. Zabrinjava to što je u ukupnom udjelu postupanje tužilaštava po sopstvenoj inicijativi svega četiri odsto a u Specijalnom tužilaštvu svega 0,26 odsto. Proaktivni pristup u radu tužilaštava je neophodnost i zabrinjava nepostojanje tog impulsa. Aktivna uloga u otkrivanju i podnošenju prijava od strane tužilaštva je ključan faktor za napredak ove institucije.

VLADINE GARANCIJE ZA DRŽAVNA PREDUZEĆA

Kada Vlada krši zakon, tužilaštvo okreće glavu

Državna revizorska institucija (DRI) je još prije četiri godine u Izvještaju o reviziji državnih garancija za 2010. i 2011. godinu konstatovala da je crnogorska Vlada izdavala garancije bez detaljnih analiza finansijskog položaja preduzeća, ekonomski održivosti programa restrukturiranja, kao i bez odgovarajuće procjene posljedica koje bi aktiviranje garancija imalo.

Tada je DRI kontrolisao sve Vladine aranžmane koji su iznosili više od deset miliona eura a koji su obuhvatili Kombinat aluminijuma Podgorica, Željezaru Nikšić, Pobjedu, Željezničku infrastrukturu i Željeznički prevoz. Ovim kompanijama država je garantovala i (uglavnom) platila pozajmice u ukupnom iznosu od 214,53 miliona eura.

Revizori su konstatovali da je revizijom bilo neophodno i da se obuhvate garancije koje je KAP dobio i 2009. godine, kada je potpisana Ugovor o poravnanju. Ugovor su tada potpisali predstavnici crnogorske Vlade i Centralno evropske aluminijuske kompanije (CEAC) a predviđao je izдавanje pet garancija, od kojih su tri (u iznosu od 49,6 miliona eura) date iste godine.

Ocjena revizora je i da tri odgovorna subjekta - Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo finansija i Komisija za kontrolu državne pomoći nisu sa potrebnom pažnjom procijenili finansijsku situaciju KAP-a, Željezare i Pobjede i da nisu dovoljno cijenili nalaze komercijalnih revizora. Izvještaj DRI pokazao je i da se na osnovu finansijskih pokazatelja moglo utvrditi da kompanije nisu sposobne da iz sopstvenih izvora finansiranja uredno servisiraju kredite te da je i njihov nastavak poslovanja bio pod znakom pitanja.

Vlada
garantovala i
platila pozajmice za
5 kompanija
214,53
miliona €

Predmet je i dalje
u fazi izviđaja

Ništa od ovog nije bilo dovoljno crnogorskom tužilaštvu da za četiri godine preispita štetne ugovore, pozove na krivičnu odgovornost jer nalaz DRI ukazuje da su garancije za ove kompanije tekle mimo propisa, što je rezultiralo trošenjem više stotina miliona eura novca građana. Pomenute propuste koje su papreno platili građani - država godinama pravi sistemski - i uglavnom su sporne odluke u vezi sa državnim vrhom koji, po običaju, ostaje netaknut u ovakvima slučajevima.

Prema posljednjim informacijama iz 2016. godine ovaj predmet je u fazi izviđaja. Tužilaštvo je nedavno procijenilo da nalaze treba dopuniti, zbog čega se radi dodatno vještačenje.

Slučaj „PGS agency“

Unutrašnja kontrola Ministarstva unutrašnjih poslova je krajem 2012. godine, po nalogu tadašnjeg ministra Ivana Brajovića, predala Đurđini Ivanović, tužiteljki za borbu protiv organizovanog kriminala i korupciju pet spornih ugovora Uprave policije i „PGS agency“.

Prema navodima iz prijave, bilo je pet spornih ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji Uprave policije i PGS agency, vrijednih skoro 675.000 eura. Ugovori su podrazumijevali nabavku softvera neophodnih za aplikacije novih sistema za nadzor prelazaka za granične prelaze Debeli brije i aerodrom Golubovci.

Značajan broj ugovora za nabavku i održavanje nije realizovan, a pravdan je sačinjavanjem dokumenata o navodnom sprovođenju tih dogovorenih poslova, na osnovu kojih su vršene isplate novca pomenutim firmama. Takođe, MUP je plaćao softver za policiju koji se mogao besplatno preuzeti sa Interneta. Specijalno državno tužilaštvo (SDT) je nakon pet godina okončalo postupak provjere ugovora Uprave policije i PGS agencije i utvrdilo da u pet spornih ugovora o poslovno-tehničkoj saradnji nema osnova za sumnju da je bilo koja osoba, pa ni Veselin Veljović, tadašnji direktor Uprave policije, izvršio krivično djelo. U ovom slučaju još uvjek nije podignuta niti jedna optužnica.

Iako je oštećen državni budžet, SDT u ovom predmetu nije utvrdio bilo čiju odgovornost u Upravi policije. Bez obzira na to što su svi nalozi za plaćanje uredno potpisani od odgovornih lica u Upravi policije, za SDT to nije bio dovoljan argument.

UGOVORI U SUPROTNOSTI SA ZAKONOM O KONCESIJAMA

Prirodni resursi samo za odabrane

DRI je prije dvije godine utvrdio kako je za period od 2009. do 2012. godine državni budžet oštećen za pet miliona eura na ime naknada za korišćenje dobara od opštег interesa i interesa prirodnih dobara.

Posebno je ukazano na neodgovorno i nezakonito gazdovanje šumama jer je u petogodišnjem periodu Uprava za šume na nezakonit i netransparentan način davala šume na korišćenje. Nijedan kontrolisani ugovor o koncesiji nije bio obezbijeđen garancijom, što je u suprotnosti sa Zakonom o koncesijama.

Nalaz revizije konstatiše da je Vlada izdala saglasnost za davanje koncesije za korišćenje šuma prije zvaničnog osnivanja i registracije DOO "Vektra Jakić"- Pljevlja i raspisivanja i rješavanja po predmetnom postupku.

Istoj firmi, u vlasništvu Dragana Brkovića, neosnovano je oprošteno više od milion i 670 hiljada za eksploraciju šuma. Iako za trogodišnji period „Vektra Jakić“ nije platila nijednu ratu koncepcione naknade, Uprava za šume nije pokrenula postupak oduzimanja koncesije.

Prema posljednjim informacijama dostupnim javnosti, Vrhovno državno tužilaštvo (VDT) je još prije godinu predalo ovaj slučaj Specijalnom državnom tužilaštvu (SDT) sa posebnim akcentom na slučaj "Vektra Jakić". Još uvijek nijesu poznati koraci koje je SDT po ovom predmetu preuzeo.

Istoj firmi - "Vektra Jakić", država je u 2016. godini izdala garancije za kredit od tri miliona eura iz sredstava Abu Dabi fonda za razvoj za pokretanje peletare. Prema medijskim navodima, u peletari je prije dva mjeseca obustavljena proizvodnja a radnici nijesu primili platu više mjeseci. Zaključno sa prošlom godinom dospjele obaveze preduzeća „Vektra Jakić“ prema pljevaljskoj lokalnoj upravi iznosile su 2,8 miliona eura.

Samo za period od 2009. do 2012. godine državni budžet oštećen je za pet miliona eura na ime naknada za korišćenje dobara od opštег interesa i interesa prirodnih dobara. Do danas nijesu poznati preduzeti koraci Specijalnog državnog tužilaštva u ovom slučaju.

Slučaj Solana

Mreža za afirmaciju nevladinog sektora (MANS) je u aprilu 2016. godine podnijela krivičnu prijavu protiv M.O. tadašnjeg direktora Uprave za nekretnine i Dž.Č. načelnika njene područne jedinice u Ulcinju, kao i protiv više osoba iz Prve banke i Crnogorske komercijalne banke (CKB), zbog sumnje da su omogućili da se nezakonito upiše hipoteka na zemljištu Solane.

Nakon godinu istrage krivična prijava MANS-a je odbačena, ali ne zbog nepostojanja krivičnog djela, već zbog zastare.

U pitanju je nekoliko kredita ukupne vrijednosti od 5,2 miliona eura, koji su uzeti kod CKB i Prve banke i za koje je kao kolateral stavljeno zemljište koje nije bilo u vlasništvu Solane, već države. Ta imovina nije mogla poslužiti kao kolateral za obezbjeđenje kredita jer je Solana, odnosno tadašnji vlasnik Eurofond, imao samo pravo korišćenja zemljišta.

Tužilac je odbacio krivičnu prijavu MANS-a, jer je cijenio da nije postojala šteta po javni interes, odnosno državni budžet, da je imovina i dalje na mjestu na kojem jeste i da hipoteke nijesu realizovane. Takođe je procijenio i da nije postojala korist za one koje je MANS osumnjičio da su kršili zakon. Radi se o nekoliko kredita od 5,2 miliona eura, što jeste direktna korist po osobe koje su bile uključene u tu transakciju.

MANS je poslao pritužbu vrhovnom državnom tužiocu na postupanje tužioca. Tužilaštvo ni u ovom slučaju još uvijek nije podiglo niti jednu optužnicu.

Nastupila je zastara, iako je višemilionska šteta počinjena. Tužilac koji je odbacio krivične prijave nije snosio nikakve posljedice.

VIŠEMILONSKE KORISTI ZA POJEDINCE A NA ŠTETU DRŽAVNOG BUDŽETA

Nekažnjene koruptivne igre

Vlada Crne Gore, u periodu kada je na njenom čelu bio Milo Đukanović, omogućila je njegovom rođenom bratu, biznismenu Acu Đukanoviću, da stekne višemilionsku korist na štetu državnog budžeta.

Ugovorom koji su u toku 2008. godine potpisali Aco Đukanović i Uprava policije, Đukanović je platio tri miliona i 300 hiljada eura na ime zakupa zemljišta na kojoj se nalazi zgrada policije. Država je, nakon toga, preuzela obavezu da sa tog placa od preko 7.500 kvadratnih metara u širem centru Podgorice, ukloni objekat i predla plac Đukanoviću.

Nadležni državni organi nijesu izvršili ugovornu obavezu, to jest uklonili postojeći objekat sa zemljišta koje je bilo predmet kupoprodaje, već su u toku 2012. godine, obavijestili kupca zemljišta Aca Đukanovića da neće ispuniti svoju obavezu i predati mu u posjed predmetne nekretnine. Aco Đukanović je nakon toga jednostrano raskinuo predmetni Ugovor i pokrenuo sudski postupak radi naknade štete – izmakle dobiti, koji je okončan tako što je država Crna Gora obavezna da tužiocu (Acu Đukanoviću) isplati oko 10,5 miliona eura na ime izgubljene dobiti, kamata i troškova sudskog postupka.

U međuvremenu je dokumentacija o tome ko je 2012. godine obavijestio kupca predmetnog zemljišta da država neće ispuniti svoju obavezu i da mu to zemljište neće biti ustupljeno, nestala iz Ministarstva unutrašnjih poslova.

Državnom tužilaštvu je na osnovu ovog slučaja upućeno više krivičnih prijava i urgencija. Poznato je da je u julu prošle godine formiran predmet i predat na nadležnost Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici, zbog postojanja osnovane sumnje da je počinjeno krivično djelo “nesavjestan rad u službi”.

Foto: dan.co.me

- ▶ Predmetni ugovor u ime države Crne Gore – Uprave policije potpisao je Veselin Veljović, direktor Uprave policije, koji se na toj funkciji nalazio do 29. decembra 2011. godine. Iz Osnovnog državnog tužilaštva Podgorica nedavno je saopšteno da Veselin Veljović neće krivično odgovarati jer je nastupila zastara krivičnog gonjenja i krivična prijava protiv njega je odbačena.
- ▶ Funkciju ministra unutrašnjih poslova u vrijeme zaključenja predmetnog Ugovora i do 10. juna 2009. godine, obavljao je Jusuf Kalamperović, a od 10. juna 2009. do 04. decembra 2012. godine, Ivan Brajović.
- ▶ Tadašnji premijer Milo Đukanović poručio je u Skupštini Crne Gore da u slučaju da odluka Vrhovnog suda proizvede štetu po državne interese Crne Gore “bez obzira da li je izazvana nekompetentnošću, neažurnošću, nečinjenjem ili neodgovornim postupanjem, jasno i precizno ćemo utvrditi odgovornost i inicirati odgovarajući postupak sa jasnom ambicijom da takvo ponuštanje u potpunosti iskorijenimo”. Do danas, uprkos čvrstom stavu brata Aca Đukanovića, odgovornost nije jasno i precizno utvrđena, niti je iniciran odgovarajući postupak.

10,5 miliona eura državnog novca plaćeno je Acu Đukanoviću, bratu bivšeg premijera, a uprkos evidentnim, sistemskim propustima niko neće odgovarati.

Afera “Telekom” - priča o vječitoj istrazi

Američka Komisija za hartije od vrijednosti (SEC) u aprilu je objavila da su se dvojica bivših direktora Mađar Telekoma saglasili da plate 400.000 dolara i prihvate zabranu obavljanja poslova kako bi se poravnali u slučaju optužbi za korupcionašku privatizaciju telekomunikacionih kompanija u Makedoniji i Crnoj Gori.

Mađar Telekom je u decembru 2011. godine platilo kaznu od 95 miliona dolara kako bi se poravnalo sa SEC-om zbog optužbi da je kompanija podmitila zvaničnike u Makedoniji i Crnoj Gori, kako bi dobila posao i isključila konkurenčiju u oblasti telekomunikacija. U slučaju privatizacije crnogorskog Telekoma 2005. godine, SEC je u tužbi protiv Mađara tvrdio da je postojala koruptivna šema po kojoj je 7,35 miliona eura isplaćeno najmanje dvojici crnogorskih državnih funkcionera i “sestri najvišeg državnog zvaničnika” po lažnim konsultantskim ugovorima, da bi Mađar Telekom pod povoljnijim uslovima kupio crnogorsku kompaniju. Sumnja se da je u ovaj posao umiješana sestra Mila Đukanovića, bivšeg crnogorskog premijera.

I dok ovaj slučaj dobija epilog pred američkim sudovima, Državno tužilaštvo godinama bezuspješno vodi istragu u ovoj aferi.

DUGOGODIŠNJI IZVIĐAJI TUŽILAŠTVA

Krčmenje državne imovine kao biznis trend

Vlada Crne Gore je 2006. godine prodala većinski državni paket akcija UTIP-a Crna Gora (u okviru kojeg su bili kamp i motel „Zlatica“, kao i hoteli „Ljubović“ i „Crna Gora“) firmi Normal Company za 4,7 miliona eura.

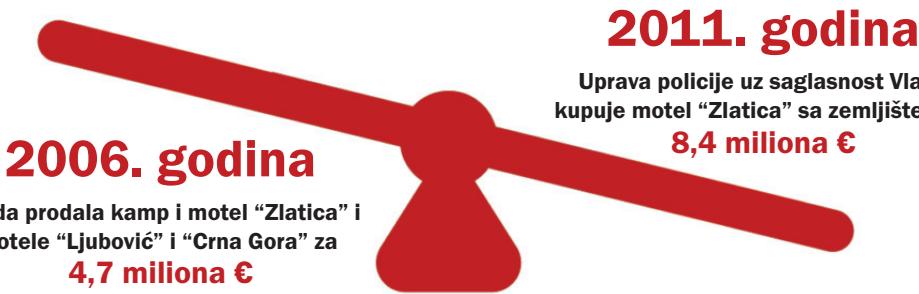
Pet godina kasnije Uprava policije uz saglasnost Vlade, kupoprodajnim ugovorom, od Žarka Burića, vlasnika firme Normal company, kupuje samo objekat motela „Zlatica“ sa zemljištem za 8,4 miliona eura.

Kupovina kampa bila je tema kontrolnog saslušanja skupštinskog Odbora za antikorupciju krajem 2013. godine kada je Veselin Vučković, bivši vrhovni državni tužilac, obavijestio poslanike pismom da je ovo tužilaštvo otvorilo postupak povodom ovog slučaja.

Specijalno državno tužilaštvo (SDT) ponovo je u toku 2015. godine otvorilo izviđaj u slučaju kampa „Zlatica“ a prema posljednjim dostupnim informacijama sa početka ove godine, taj izviđaj još traje.

Fokus istražnih radnji je, prema ranijim medijskim navodima, 36.000 kvadrata državne zemlje u kampu „Zlatica“ koje je privatizovano i otuđeno. Sumnja se da je država otkupila od firme Normal Company svoje, državno zemljište koje nije ni moglo biti prodato.

Zakon o svojinsko-pravnim odnosima jasno propisuje da u slučaju privatizacije zemljišta za koje nije plaćena tržišna naknada ostaje državna imovina.

U svojstvu građanina, izjave su članovima Specijalnog tima SDT već dali ambasador Crne Gore u Sloveniji (tadašnji gradonačelnik) Miomir Mugoša i vlasnik firme Normal Company Žarko Burić. Nije poznato da li je SDT ovim povodom, kako je bilo planirano, pozvao i tadašnjeg premijera i predsjednika Savjeta za privatizaciju Iгора Lukšića i bivšeg direktora policije Veselina Veljovića.

MUP ne čeka na korake SDT-a, koji već dvije godine izviđa da li je država oštećena kupoprodajom kampa "Zlatica", već je planirao da u toku ove godine na tom prostoru investira nekoliko miliona eura za izgradnju novog objekta za elitne policijske jedinice.

Specijalno državno tužilaštvo je u toku 2015. godine ponovo otvorilo izviđaj u slučaju "Zlatica" koji još uvijek traje.

Zemljište kao zalog za razne trampe

Sličan aranžman je urađen u slučaju „KAP-Uniprom-kolektor“. Kupac Kombinata aluminijuma Podgorica, firma „Uniprom“ je nakon završenog tendera dobila zemljište velike kvadrature u blizini KAP-a, minimalne vrijednosti 26 miliona eura. Nakon toga je veliki dio pomenutog zemljišta založila kao garanciju za kredit kod „Zapad“ banke, kojim je otplatila 28 miliona eura kupoprodajne cijene KAP-a.

Sada "Uniprom" isto zemljište trampi sa lokalnom samoupravom zarad izgradnje Postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV). Tom trampom, kompanija „Uniprom“ je Glavnom gradu ustupila parcele iza KAP-a, u okolini bazena crvenog mulja, a od Glavnog grada dobila mnogo atraktivnije parcele, od kojih su neke odmah uz magistralu Podgorica - Petrovac.

Za sada se tužilaštvo ni u ovom slučaju nije oglašavalo.

Slučaj „Carine“

Slučaj „Carine“ i raspolaganje predmetnim zemljištem imaju dug istorijat koji počinje još 2002. godine.

MANS je 17. oktobra 2007. godine Vrhovnom državnom tužilaštvu podnio prvu krivičnu prijavu protiv Miomira Mugoše, tadašnjeg gradonačelnika Podgorice i Dragana Đukića, direktora Direkcije za imovinu zbog sumnje da su u postupku prenosa prava nad opštinskim zemljištem na kompaniju „Carine“ iz Podgorice, zloupotrijebili službeni položaj i oštetili budžet Glavnog grada za preko 11 miliona eura.

Foto: welcome2montenegro.com

Krivična prijava je proslijedena na postupanje Osnovnom državnom tužilaštvu (ODT) u Podgorici. Godinu nakon podnošenja krivične prijave, ODT u Podgorici je informisao MANS da je njihova krivična prijava odbačena „jer u radnjama prijavljenih nema bitnih elemenata bića krivičnog djela zbog kojeg su prijavljeni, niti drugog, za koje se gonjenje preuzima po službenoj dužnosti“.

Osnovni sud u Podgorici je 2010. godine poništio ugovor između Opštine i kompanije „Carine“ o prodaji opštinskog zemljišta iz 2007. godine. Iako je na javnoj licitaciji za to zemljište ponuđeno više od 13 miliona eura, ono je - naknadnom pogodbom kupca i prodavca - prodato za oko dva i po miliona.

Vrhovni sud je potom presudio da „Carine“ vrate zemljište površine 15.205 kvadratnih metara, a Glavni grad „Carinama“ 2.508.825 eura, koliko je plaćeno za sporno zemljište. No, Mugoša naredne godine ponovo prodaje zemljište „Carinama“ i to po cijeni od 165 eura za kvadratni metar, isto kao i 2007. godine.

Krajem 2015. godine Milivoje Katnić, glavni specijalni tužilac, je izjavio da će u ovom predmetu pokrenuti izviđaj. U ovom slučaju još uvijek nije podignuta niti jedna optužnica.

ZLOUPOTREBE U LOKALNIM SAMOUPRAVAMA

Metodologija koja minus pretvara u plus

Još prije dvije godine, Državna revizorska institucija (DRI) je dala negativno mišljenje na završni račun budžeta Prijestonice Cetinje i na njihovu usklađenost poslovanja sa zakonskim propisima.

DRI je konstatovao sljedeće: "Revizijom su utvrđene bitne materijalne greške koje su značajno uticale na iskazani finansijski rezultat."

Negativno mišljenje je dato zbog toga što su utvrđeni nedostaci u planiranju i realizaciji budžeta, evidentiranju neizmirenih obaveza, imovine, ostvarivanja pojedinih javnih prihoda, neadekvatne primjene zakonskih i podzakonskih propisa, nefunkcionisanju sistema unutrašnjih kontrola. DRI je ukazao i na nemajensko i neracionalno trošenje novca.

Na čelu Cetinja tada a i danas je Aleksandar Bogdanović. Bogdanović je svojevremeno dnevnom listu "Vijesti" kazao da su koristili metodologiju koju koristi većina opština, zbog čega imaju rezultat drugačiji u odnosu na DRI, te da će ubuduće primijeniti metodologiju koju DRI preporučuje.

Na osnovu nalaza utvrđenih revizijom izveden je finansijski rezultat deficit, koji iznosi: - 921.590,84€.

Takođe, utvrđena su i druga odstupanja koja su uticala na davanje iskazanog mišljenja. Pomenuta odstupanja se odnose na određene nedostatke u planiranju budžeta, sistemu evidentiranja neizmirenih obaveza, imovine, prikupljanju pojedinih javnih prihoda, odstupanja u primjeni važećih zakonskih i podzakonskih propisa, nefunkcionisanju sistema unutrašnjih kontrola u pojedinih slučajevima kao i nemajensku potrošnju sredstava.

U skladu sa utvrđenim nepravilnostima i iskazanim rezervama nadležni Kolegijum Državne revizorske institucije izražava negativno mišljenje na finansijske izvještaje Završnog računa Budžeta Prijestonice Cetinje za 2013. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskim propisima.

- Izvor: Izvještaj o reviziji Završnog računa budžeta Prijestonice Cetinje za 2013. godinu

Izvještaj o reviziji Završnog računa Budžeta Prijestonice Cetinje za 2013. godinu

4. Račun 732 – Sredstva prenesena iz prethodnih godina (račun 7321 - Sredstva prenesena iz prethodne godine i 7322 - Sredstva po osnovu kratkoročnih plasmana) koji je bio iskazan u iznosu od 683.154,00, sveden je na 0, stoga jer se novčana sredstva koja su prenesta na kraju godine iskazuju i kao depoziti na početku sljedeće godine i ne mogu se iskazivati kao prihod Budžeta tekuće godine, a odlive sredstava na računu u okviru Konsolidovanog računa trezora kao povećanje i smanjenje depozita (objašnjeno na str. 34 i 35), a ne kao prihod i rashodi budžeta.

5. Račun 451 - Pozajmice, krediti, deponovana novčana sredstva umjeran je iznos 394.400,00, jer ne predstavlja rashod, već se odnosi na odlive gotovine sa jednog na drugi račun unutar Konsolidovanog računa trezora.

6. Po osnovu deponovanja novčanih sredstava ostvaren je prihod od deponovanja (pozivna kamata), stoga je račun 742-Transferi umjeran je iznos Pozajmica koja je Prijestonica Cetinje dobila iz sredstava Egalizacionog fonda (1.194.629,00) a uvećan je račun 7511 - Pozajmice i krediti iz domaćih izvora.

7. Račun 742-Transferi umjeran je iznos Pozajmica koja je Prijestonica Cetinje dobila iz sredstava Egalizacionog fonda (1.194.629,00) a uvećan je račun 7511 - Pozajmice i krediti iz domaćih izvora.
8. Račun 7153 - Prihodi koje organ ostvari vršenjem svoje djelatnosti umjeran je iz nosa donacija 141.212,96€ i isti je reakvalifikovan na račun 741 - Donacije.

Na osnovu nalaza utvrđenih revizijom izveden je finansijski rezultat deficit, koji iznosi: - 921.590,84€.

Takođe, utvrđena su i druga odstupanja koja su uticala na davanje iskazanog mišljenja. Pomenuta odstupanja se odnose na određene nedostatke u planiranju budžeta, sistemu evidentiranja neizmirenih obaveza, imovine, prikupljanju pojedinih javnih prihoda, odstupanja u primjeni važećih zakonskih i podzakonskih propisa, nefunkcionisanju sistema unutrašnjih kontrola u pojedinih slučajevima kao i nemajensku potrošnju sredstava.

U skladu sa utvrđenim nepravilnostima i iskazanim rezervama nadležni Kolegijum Državne revizorske institucije izražava negativno mišljenje na finansijske izvještaje Završnog računa Budžeta Prijestonice Cetinje za 2013. godinu i usklađenost poslovanja sa zakonskim propisima.

Završenje budžeta

odnos je prije usvajanja Predloga odluke o budžetu, a u skladu sa članom 26a Zakona o izviještaju Ministarstva finansija br. 03-13579/1 od 10. decembra 2012. godine na Nactu Prijestonice Cetinje za 2013. godinu.

iznosa je preporučio Prijestonici Cetinje da izvrši korekciju kapitalnih izdataka (predloženo u 38 miliona), u skladu sa procjenjenim prioritetima u cilju servisiranja neizmirenih obaveza Prijestonica Cetinje nije privilačila preporuku Ministarstva finansija i nije izvršila korekciju fakta za 2013. godinu.

Uvrđeno da Završnim računom Budžeta za 2013. godinu nije iskazana sva primanja i svi izdatci

iznos nisu obuhvaćena sredstva koja se odnose na otplatu kredita (glavnica i kamata) koju je fonicu, a na osnovu potpisanih ugovora, vršilo Ministarstvo finansija, iz sredstava Egalizacionog u od 1.031.363,51€. Navedeni iznos sredstava nije prikazan kao prihod Prijestonice na ime uprave sredstava iz Egalizacionog fonda, a takođe ni kao izdatak (račun 451- Otplata dugova i 416 - Kamate rezidentima).

Opština Cetinje je prikazala da je pozitivno poslovala sa 1,8 miliona eura, dok je Vrhovna državna revizija utvrdila da su bili u deficitu od 921,58 hiljada. Slučaj Cetinja nije izuzetak jer je i u drugim opštinama bilo osnova za aktivnosti tužilaštva. U toku prošle godine iz Specijalnog državnog tužilaštva saopštili su da istragu vode i u Kolašinu, Beranama, Baru, Ulcinju i Podgorici.

Bez krivične odgovornosti Bogdanovića

Osnovno državno tužilaštvo (ODT) Cetinje odbacio je krivičnu prijavu protiv Aleksandra Bogdanovića, gradaonačelnika Prijestonice koja je podnešena na osnovu izvještaja DRI.

„U radnjama osumnjičenog nijesu ostvarena bitna obilježja bića prijavljenih krivičnih djela, kao ni bilo kojeg drugog krivičnog djela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti“, kazali su dnevnom listu „Dan“ iz ODT Cetinje.

Foto: cetinje.me

Prijavu protiv Bogdanovića podnio je M.S. iz Cetinja početkom novembra 2014. godine, a ODT je prijavu odbacio 19. aprila 2016. godine.

Finansijske istrage i dalje slaba karika

Finansijske istrage i dalje su slaba karika tužilačke organizacije. To je potvrđeno i u posljednjem izvještaju Evropske komisije (EK) o Crnoj Gori iz novembra 2016. godine. EK je konstatovao da se finansijske istrage još ne pokreću sistematično i paralelno sa redovnim istragama, naročito u tužilaštвima na nižem nivou.

„U oblasti djelovanja u borbi protiv pranja novca, uprkos dodatnoj specijalizovanoj obuci i drugim mjerama, pred sudovima nije bilo novih predmeta; prijavljivanje sumnjivih bankarskih transakcija i dalje je malo u poređenju sa prijavljivanjem gotovinskih plaćanja. Slabosti u vezi sa rješavanjem različitih vrsta finansijskih i ekonomskih krivičnih djela, treba ispraviti“, navodi se u izvještaju EK.

Prema procjenama Global Financial Integrity u periodu 2004-2013. iz Crne Gore je nelegalnim putem iznijeto preko 2 i po milijarde dolara.

KRŠENJE IZBORNIH PRAVA

Jednako glasaju i živi i mrtvi

Rad tužilaštva u dijelu sankcionisanja kršenja izbornog prava, tradicionalno je bio neadekvatan i bez odlučnosti da se odgovori na brojne prijave koje su podnosili građani, nevladine organizacije i političke partije ali i da se reaguje po službenoj dužnosti.

Ovakav odnos prema kršenju zakona i propisa u ovoj oblasti bio je jednak tokom manje više svih izbornih ciklusa održanih u Crnoj Gori od sticanja nezavisnosti, a nastavljen je i nakon proširenja ovlašćenja koje je tužilaštvo dobilo u postupanju u ovim slučajevima – kao krivičnim djelima – što su pokazali i parlamentarni izbori održani 16. oktobra 2016. godine.

Iako je tužilačka institucija bila dužna da po brojnim prijavama pokrene utvrđivanje krivične odgovornosti, do danas to je učinjeno u jako malom broju slučajeva. Tužiocu su ostali nijemi na veliki broj prijava koje su pristigle od političkih partija i nevladinih organizacija, dok je veliki broj ovih prijava odbijen bez davanja bilo kakvog obrazloženja ili argumentacije.

U nastavku su prikazani slučajevi koje je tužilaštvo prijavila Mreža za afirmaciju nevladinog sektora (MANS).

Ko je odgovoran za greške u elektronskom registru: Lica greškom upisana u registar umrlih građana nijesu mogla ostvariti biračko pravo na lokalnim izborima 2013. u Nikšiću.

Ocjena tužilaštva jeste da nema osnova za pokretanje krivičnog postupka protiv bilo kog odgovornog lica u Ministarstvu unutrašnjih poslova – područnoj jedinici Nikšić, niti protiv odgovornog lica u Opštini Nikšić zbog toga što su tri osobe izbrisane iz biračkog spiska zbog navodne smrti. Ta lica, iako greškom upisana u registar umrlih građana, nijesu mogla ostvariti svoje biračko pravo na lokalnim izborima održanim u toj opštini 9. marta 2013. godine. U obrazloženju tužilaštva se navodi da nije moguće utvrditi ni ko je pogriješio prilikom unosa podataka iz matičnih knjiga u elektronski registar, jer su za unos podataka bili angažovani operateri po ugovoru o djelu.

Korišćenje prava glasa – dva puta: Na predsjedničkim izborima 2008. godine, isto lice glasalo je dva puta – jednom u Kazneno-popravnom domu, a drugi put na biralištu u mjestu prebivališta.

Tužiocima nije bila interesantna krivična prijava protiv NN lica koje je omogućilo osobi B.Č. da iskoristi pravo glasa dva puta. Naime, B.Č. je na dan predsjedničkih izbora 2008. godine glasao u Kazneno-

popravnom domu Podgorica, gdje je izdržavao zatvorsku kaznu ali i na drugom biralištu, na mjestu prebivališta. U krivičnoj prijavi se navodi kako postoji mogućnost i da je na jednom od ova dva biračka mjestu umjesto B.Č. glasalo neko drugo lice.

I umrla lica glasaju: Na predsjedničkim izborima u Rožajama glasala su umrla lica.

Tužilaštvo nije dostavilo odgovor ni o postupanju po krivičnim prijavama protiv predsjednika biračkog odbora I.K. u Podgorici i Đ.R. iz Rožaja, za koje se sumnja da su tokom održavanja predsjedničkih izbora u aprilu 2008. godine počinili krivično djelo zloupotreba prava glasanja iz člana 187 Krivičnog zakonika Crne Gore, u kojem se navodi da „(1) Ko na izborima ili na referendumu glasa umjesto drugog lica pod njegovim imenom ili na istom glasanju glasa više od jedan put ili koristi više od jednog glasačkog listića, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine. (2) Član biračkog odbora koji omogući drugome da izvrši djelo iz stava 1 ovog člana, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.“

Foto: cdtmn.org

Tužilaštvo već godinama unazad čuti na četiri krivične prijave koje su podnijete protiv predsjednika biračkih odbora u Rožajama i Podgorici, zbog sumnje da su izvršili krivična djela zloupotreba prava glasanja. Tužilaštvo je odbacilo i krivičnu prijavu protiv predsjednika biračkog odbora u Rožajama za koga je postojala sumnja da je na dan održavanja predsjedničkih izbora 2008. godine omogućio NN počinitelju da glasa umjesto umrlog lica.

Moguće i glasanje u ime drugih: Jedno lice je na predsjedničkim izborima u Podgorici glasalo umjesto 14 osoba.

Tužiocu su ostali nijemi i na krivičnu prijavu protiv P.K. predsjednika biračkog odbora iz Podgorice za koga se sumnja da je u toku predsjedničkih izbora 2008. godine omogućio NN licu da glasa umjesto 14 osoba. Sva ova lica žive u inostranstvu a na dan održavanja izbora nalazili su se van Crne Gore, dok se jedno od njih nalazilo u pritvorskoj jedinici u Beogradu.

Zabrinjavajuća je situacija da tužiocu nemaju odgovor na brojne prijave koje tokom gotovo svih izbornih procesa stizu od političkih partija i nevladinih organizacija. Neprihvatljivo je da je veliki broj prijava odbijen bez obrazloženja i argumentacije od strane tužilaštva.

Državljanstvo nije uslov za glasanje¹

Protiv više NN izvršilaca, službenih lica Glavnog grada Podgorica, Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije podnijete su prijave od strane MANS-a. Prijave su podnijete zbog osnovane sumnje da su izvršili krivično djelo sastavljanje netačnih biračkih spiskova iz člana 188 Krivičnog zakonika Crne Gore i krivično djelo povreda prava glasanja iz člana 185 stav 2 Krivičnog zakonika Crne Gore, zato što su korišćenjem službenih ovlašćenja, sa namjerom uticanja na rezultate izbora, sačinili netačan birački spisak. Kako se navodi u prijavi, ovim su omogućili da se A.V. i J.Ć. protivpravno upisu u birački spisak iako nijesu imale crnogorsko državljanstvo. Na taj način, pomenutim licima omogućili su da glasaju na predsjedničkim izborima 2013. godine iako na to nijesu imala pravo.

Naime, iz biračkog spiska za predsjedničke izbore koji su održani 2013. godine, proizilazi da su A.V. i J.Ć. iz Podgorice bile upisane u birački spisak i da su na ovim izborima glasale. Prema dokazima koji su dostavljeni uz prijavu, pomenuta lica nijesu imala državljanstvo Crne Gore na dan održavanja izbora, odnosno kada su bile upisane u birački spisak nijesu imale crnogorsko državljanstvo a samim tim ni pravo glasa. Ova lica su primljena u crnogorsko državljanstvo znatno kasnije nakon održavanja izbora, na kojima im je prema prijavi – protivpravno omogućeno da glasaju. Kao dokaze u prilog prijavi, podnositelj je dostavio sljedeće dokaze: Izvode iz biračkog spiska sa potpisima glasača na predsjedničkim izborima, Birački spisak za 2013. godinu koji je pribavljen službeno, Rješenje iz Centralnog registra stanovništva MUP-a (Rješenje o prijemu u crnogorsko državljanstvo od 22. jula 2015. godine) za A.V. kao i Rješenje iz Centralnog registra stanovništva MUP-a za J.Ć. (Rješenje o prijemu u crnogorsko državljanstvo J.Ć. od 18. septembra 2015. godine).

Podnositelj je u prijavi naveo da iz priloženih dokaza proizilazi da su prijavljena NN lica u svojstvu službenih lica postupala protivpravno, odnosno svojim radnjama su omogućili sastavljanje netačnog biračkog spiska, upisivanje u birački spisak lica koja nemaju crnogorsko državljanstvo i pravo glasa, iako to pravo po zakonu nemaju.

Specijalno državno tužilaštvo je mjesec i po nakon podnošenja prijave, dostavilo odgovor podnositiocu prijave da je krivična prijava od 14. oktobra 2016. godine podnijeta protiv nepoznatih počinilaca – službenih lica Glavnog grada Podgorica, Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, zbog krivičnih djela sastavljanje netačnih biračkih spiskova, odbačena jer je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja.

² Krivična prijava MANS-a br. 23146/10 od 14.10.2016. i odgovor tužilaštva br. 503/16 od 05.12.2016. god

KRIVIČNE PRIJAVE PROTIV DRŽAVNIH FUNKCIJONERA

Gonjenje po službenoj dužnosti - apstraktan pojam

Kada su u pitanju izbori 2012., 2013. i 2014. godine, neuključujući aferu "Snimak", MANS je podnio 60 krivičnih prijava protiv državnih i funkcionera vladajuće partije zbog zloupotreba, ali uprkos konkretnim dokazima nijedna nije rezultirala optužnim prijedlogom.

Vrhovno državno tužilaštvo odbacilo je sve ove krivične prijave, navodeći da „nije utvrđeno postojanje krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti”, uprkos činjenici da je MANS uz krivične prijave dostavio obimnu dokumentaciju koja je potvrđivala suprotno, kako navodi MANS.

Afera Snimak: Kada su u pitanju predsjednički izbori 2013. godine, nakon što je predizbornu kampanju obilježila čuvena afera „Snimak”, MANS je, koristeći materijal koji je dospio u javnost, kao i svoja istraživanja o zloupotrebi državnog novca u izborne svrhe, podnio prijave protiv nekoliko funkcionera DPS-a.

Posebna krivična prijava podnjeta je protiv Suada Numanovića i više DPS aktivista u okviru čuvene afere sa raspodjelom socijalne pomoći u opštini Pljevlja. Naime, uoči izbora 2012. godine davanje tzv. „socijane pomoći” mimo zakona, utvrđenih procedura i kriterijuma, bile su povod za podnošenje krivičnih prijava.

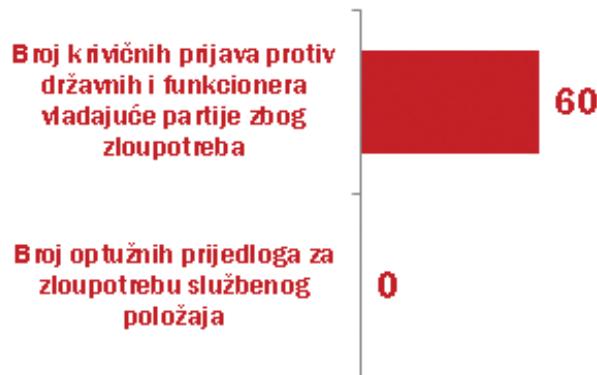

EKSKLUSIVNO AUDIO-SNIMCI IZBORNOG SAVJETA VLADAJUĆE STRANKE KOJI SVJEDOČE O ZLOUPOTREBAMA U PREDIZBORNE SVRHE

Jedan zaposleni donosi četiri glasa DPS-u

Foto: dan.co.me

Prvostepenom presudom, deset optuženih je oslobođeno od optužbi zbog nedostatka dokaza. Viši sud u Bijelom Polju je u februaru 2015. godine revidirao odluku Osnovnog suda u Pljevljima od septembra 2014. godine i izrekao strožije kazne za direktora Centra za socijalni rad i službenika te ustanove. Ostali su imali ponovno suđenje koje je završeno izricanjem uslovnih zatvorskih kazni od šest mjeseci.

Zbog zloupotreba tokom izbornih procesa u toku 2012., 2013. i 2014. godine, MANS je protiv državnih, ali i funkcionera vladajuće partije podnio 60 krivičnih prijava. Međutim, nijedna prijava nije rezultirala krivičnim prijedlogom, iako je MANS dostavio konkretnе dokaze za zloupotrebu. Za razliku od prethodno pomenutih prijava, u okviru afere „Snimak“ ostvareni su određeni pomaci kroz optužne prijedloge i presude, koje su međutim označene kao nepostojanje istinske volje da se tužilaštvo bavi nalogodavcima već pukim izvršiteljima.

Izmjenjena ovlašćenja i nadležnosti tužilaštva

Nakon izmjena zakona usvojenih 2016. godine, Specijalno državno tužilaštvo je postalo nadležno za krivična djela iz oblasti izbornih prava. Osim izbornog prava građana, Krivični zakonik štiti i regularnost izbora od upotrebe sile i prijetnje, prevara, falsifikovanja, podmićivanja i ucjena. Građani imaju „sigurnost više“ kako je najavljivano iz tužilaštva jer Specijalno državno tužilaštvo (SDT) i Državno tužilaštvo imaju nadležnost u izbornom procesu.

Milivoje Katnić, glavni specijalni tužilac formirao je specijalne istražne timove koji su imali zadatak da dežuraju tokom parlamentarnih izbora i postupaju po prijavama u vezi sa povredama izbornih prava. Građani su imali mogućnost da podnesu krivične prijave Specijalnom državnom tužilaštву, višim i osnovnim državnim tužilaštvima, budući da su iz njih državni tužioci upućeni na ispomoć. Tužilaštvo je tom prilikom saopštilo da su određeni specijalni tužioci i upućeni državni tužioci, kao i službenici i namještenici koji će dežurati u svim tužilaštвима.

Sudeći po rezultatima, promjena nadležnosti nije doprinijela i suštinskoj promjeni.

NEREGULARNOSTI TOKOM PARLAMENTARNIH IZBORA 2016. GODINE

Sve krivične prijave odbačene

MANS kao akreditovani posmatrač na parlamentarnim izborima 2016. godine podnio je 160 krivičnih prijava, od kojih je na 119 odgovoreno od strane tužilaštva, ali je svaka prijava odbačena.

Na osnovu člana 255 stav 1, a u skladu sa članom 256 stav 3 Zakonika o krivičnom postupku i članom 3 stav 1 tačka 6 Zakona o specijalnom tužilaštvu, MANS je podnio nekoliko krivičnih prijava zbog sumnji na vršenje krivičnih djela tokom izbornog dana.

CRNA GORA
SPECIJALNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO
Ktn S br. 8/17
Podgorica, 21. mart 2017. godine
MT/ZP

N.V.O. "MANS"
462
Broj:
Podgorica, 27.03.2017. god.

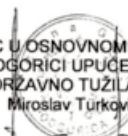
NVO MREŽA ZA AFIRMACIJU NEVLADINOG SEKTORA

PODGORICA

Na osnovu čl.271 st.2 ZKP-a, obavještavam vas da je odbačena vaša krivična prijava broj 462 od 16.10.2016. godine i допуна navedene krivične prijave broj 462 od 16.10.2016. godine, podnesene protiv nepoznatog izvršioca zbog krivičnog djela povreda slobode opredjeljenja pri glasanju iz čl.186 st.1 Krivičnog zakonika Crne Gore, jer ne postoje osnovi sumnje da je izvršeno prijavljeno krivično djelo, niti bilo koje drugo krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti.

Kao podnositelj krivične prijave imate pravo da u roku od 8 dana od dana prijema ovog obavještenja podnesete pritužbu Vrhovnom državnom tužilaštvu i zahtijevate preispitivanje rješenja o odbacivanju krivične prijave.

DRŽAVNI TUŽILAC U OSNOVNU DRŽAVNOM
TUŽILAŠTVU U PODGORICI UPUĆEN NA RAD U
SPECIJALNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO
Miroslav Turković

Slučaj 1²

Prijava protiv više NN lica zbog osnovane sumnje da tokom održavanja izbora organizovano vrše krivično djelo povreda slobode opredjeljenja pri glasanju iz člana 186 Krivičnog zakonika Crne Gore.

Prijava se odnosi na sumnju da se na biračkom mjestu na Koniku u Osnovnoj školi „Božidar Vuković Podgoričanin“ dešavaju aktivnosti koje ukazuju na sumnju u izvršenje krivičnih djela protiv biračkih prava. Naime, prema predatoj prijavi više lica na navedenoj lokaciji presriće i zaustavlja glasače, vršeći pritisak na iste u ostvarivanju njihovog prava. U prijavi je navedeno da se predlaže da tužilaštvo postupi urgentno po ovoj krivičnoj prijavi jer prijavljena lica ispoljavaju visok stepen agresivnosti, pa prijeti opasnost nastupanja težih posljedica.

Podnositelj prijave je istog dana dopunio krivičnu prijavu, dostavljajući i video snimak kao dokaz iz kojeg proizilazi osnovana sumnja da je više lica organizovano vršilo pomenuta krivična djela i preporučio urgentno preduzimanje radnji kako bi se spriječilo dalje vršenje krivičnog djela a identifikovani počinioци procesuirali nadležnom tužiocu.

Epilog: Specijalno državno tužilaštvo je pet mjeseci nakon podnošenja prijave, dostavilo odgovor podnosiocu prijave da je krivična prijava i dopuna krivične prijave od 16. oktobra 2016. godine odbačena, jer ne postoje osnovi sumnje da je izvršeno prijavljeno krivično djelo, niti bilo koje drugo krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti.

Slučaj 2³

Protiv više NN lica zbog osnovane sumnje da tokom održavanja izbora organizovano vrše krivično djelo povreda slobode opredjeljenja pri glasanju iz člana 186 Krivičnog zakonika Crne Gore.

U prijavi je navedeno da postoje osnovi sumnje da se u Baru, ispred Skupštine opštine dešavaju aktivnosti koje se odnose na izvršenje krivičnih djela protiv biračkih prava. Naime, u hodniku ispred kancelarije DPS nalazi se više lica, koja dolaze da preuzmu novac. Iz dostavljenog snimka može se vidjeti da se u konkretnom slučaju radi o iznosu od 250 eura, što je potvrđeno i od strane predstavnika Nove srpske demokratije, koji su naveli da su spremni da o istom događaju svjedoče. U sklopu krivične prijave dostavljeni su i materijalni dokazi: dva video snimka, fotografije, zapisnici posmatrača. U prijavi je zatraženo urgentno postupanje po prijavi kako bi se provjerili navodi i spriječilo eventualno dalje činjenje pomenutog krivičnog djela.

² Krivična prijava MANS-a br. 462 od 16.10.2016. i odgovor na krivičnu prijavu tužilaštva br. 8/17 od 21.03.2016.

³ Krivična prijava MANS-a br. 50 od 16.10.2016. god.

Podnositelj prijave je istog dana dopunio krivičnu prijavu novim informacijama i konkretnim materijalnim dokazima. Naime, na Facebook stranici DF-a objavljen je video sadržaj pod nazivom „Bar: Isplata glasača koje je DPS dovukao iz Luksemburga i ostalih evropskih zemalja, kako bi glasali za tu partiju“. Iz objavljenog snimka se jasno vidi da se u Baru isplaćuje po 250 eura za dolazak, kako se navodi u prijavi. Kao prilog prijavi dostavljena su i tri video snimka.

Epilog: Specijalno državno tužilaštvo u toku izrade ove publikacije, a više od šest mjeseci od datuma podnošenja prijave, nije dostavilo odgovor i obavijestilo podnosioca prijave o epilogu.

Slučaj 3⁴

Protiv više NN lica zbog osnovane sumnje da tokom održavanja izbora organizovano vrše krivično djelo povreda slobode opredjeljenja pri glasanju iz člana 186 Krivičnog zakonika Crne Gore.

Prema prijavi jedan od posmatrača akreditovanog posmatrača MANS dobio je prijavu građana da se na biračkom mjestu broj 71 u Podgorici nalazi štab DPS-a, o čemu je svjedok V.G. spremna da svjedoči.

U prijavi je dat i kontakt telefon osobe V.G. koja je na raspolaganju tužilaštvu. Kako je u prijavi istaknuto, evidentiranje građana koji izlaze na izbole ukazuje na osnovu sumnju da se na organizovan način protivpravno utiče na građane da na izborima vrše pravo glasa ili glasaju za određenu listu. U prijavi se takođe navodi da je istraživački tim podnosioca prigovora sačinio zapisnik na osnovu kojeg se zaključuje da je na navedenom biračkom mjestu izašlo više od 20 birača koji ne žive tu. Kao prilog prijavi dostavljen je i Zapisnik kao dokazni materijal. U prijavi je zatraženo urgentno postupanje po prijavi kako bi se provjerili navodi i sprječilo eventualno dalje činjenje pomenutog krivičnog djela.

Epilog: Specijalno državno tužilaštvo je nešto više od mjesec nakon podnošenja prijave, dostavilo odgovor podnosiocu prijave da je krivična prijava od 16. oktobar 2016. godine odbačena, jer ne postoji osnovi sumnje da je izvršeno prijavljeno krivično djelo, niti bilo koje drugo krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti.

Tužilaštvo je odbacilo sve prijave koje je nevladina organizacija MANS, akreditovani posmatrač i na parlamentarnim izborima 2016. godine podnijela. Od ukupno 160 podnijetih krivičnih prijava odgovoreno je na 119. Zabrinjava činjenica da ni u jednoj prijavi tužilaštvo nije našlo elemente krivičnog djela.

⁴ Krivična prijava MANS-a br. 471 od 16.10.2016. god. i odgovor tužilaštva br. 31/16 od 24.11.2016.

POSTUPCI PO KRIVIČNIM PRIJAVAMA DUGOTRAJNI I NEEFIKASNI

Tužilaštvo zatvoreno za informacije, radnici ugroženi

Zbog sumnji na određene zloupotrebe od strane odgovornih u preduzećima i ustanovama na nivou kojih djeluju, članice Unije slobodnih sindikata Crne Gore (USSCG) ne koriste dovoljno mogućnost podnošenja krivičnih prijava.

Dosadašnje iskustvo sindikata i sindikalnih organizacija, članica Unije slobodnih sindikata Crne Gore, koji su koristili krivične prijave kao raspoloživi pravni mehanizam, pokazalo je da isti ne pruža adekvatnu niti dovoljno efikasnu metodu zaštite. Stoga veliki broj sindikata i sindikalnih organizacija se veoma rijetko odlučuje da koristi mogućnost podnošenja krivičnih prijava zbog sumnji na određene zloupotrebe od strane odgovornih u preduzećima i ustanovama na nivou kojih djeluju.

Prema riječima predstavnika USSCG, postupci po krivičnim prijavama pokazali su se dugotrajnim, a tužilački organi gotovo da ne informišu podnosioce krivičnih prijava.

**Za
sprječavanje
političkog,
sindikalnog i drugog
organizovanja i
djelovanja do sada u
Crnoj Gori niko nije
odgovarao**

Sindikalno djelovanje u KAP-u: Sindikat Kombinata aluminijuma Podgorica podnio je 29. februara 2016. godine Osnovnom državnom tužilaštvu (ODT) u Podgorici krivičnu prijavu protiv stečajnog upravnika i rukovodioca menadžerskog tima Kombinata aluminijuma u stečaju, zbog postojanja osnovane sumnje da su kao saizvršioci izvršili krivično djelo – sprječavanje političkog, sindikalnog i drugog organizovanja i djelovanja (član 182 Krivičnog zakonika Crne Gore u vezi člana 23 stav 2 Krivičnog zakonika).

Od dana podnošenja krivične prijave do aprila 2017. godine, osim uzimanja izjave od strane predsjednice Sindikata KAP-a Sandre Obradović u svojstvu stranke u postupku. ODT nije dostavio ni jednu informaciju u vezi sa postupkom bilo o preuzetim radnjama, bilo o rezultatima istrage.

Ovo stanje, pored ostalog, dovelo je do toga da je predsjednici Sindikata KAP-a, ne samo otkazan ugovor o radu, pored zaštite koju uživaju sindikalni predstavnici shodno nacionalnim i međunarodnim pravnim aktima, već joj je i zabranjen ulaz u sindikalne prostorije koje su po pravilu nepovredive.

Bez informacija od tužilaštva: Sindikat zaposlenih u Opštini Budva podnio je 26. aprila 2016. godine krivičnu prijavu osnovnom državnom tužiocu u Kotoru protiv odgovornih lica u Opštini Budva zbog krivičnog djela iz člana 182 Krivičnog zakonika Crne Gore – sprječavanje političkog, sindikalnog i drugog organizovanja i djelovanja ističući opstrukcije koje su vršene prema članovima ovog – novoformiranog sindikata, posebno u dijelu neservisiranja sindikalne članarine.

Međutim, sve do aprila 2017. godine, tužilaštvo nije dostavilo nijednu informaciju Sindikatu kao podnosiocu prijave, te se pomenuti sindikat u skladu sa Zakonom za slobodan pristup informacijama, obratio tužilaštvu.

Povodom neregularnosti u vezi sa servisiranjem sindikalne članarine ali i želje da se preispita kako je rukovodstvo drugog sindikata na nivou Opštine Budva trošilo sindikalne članarine, Sindikat zaposlenih u Opštini Budva podnio je krajem 2015. godine prijavu Centru bezbjednosti – sektoru za privredni kriminal.

POGLED SA STRANE

Ovaj sektor je, nakon mjesec, spise predmeta dostavio Osnovnom državnom tužilaštvu u Kotoru na dalje postupanje. Spisi su dostavljeni tužilaštvu 16. novembra 2015. godine. Tek nakon što je Sindikat početkom ove godine uputio Zahtjev za slobodan pristup informacijama tužilaštvu, dostavljene su određene informacije. Izvod iz službene zabilješke koji je u potpunosti kontradiktoran i iz kojeg u krajnjem proističe da nema osnova za dalje postupanje tužilaštva po ovom predmetu, je dostavljen 4. aprila tekuće godine. Sindikat se i dalje bavi ovim predmetom.

Foto: USSCG

Ne postoje sumnje za pokretanje postupka u Mojkovcu: Jedinstvena sindikalna organizacija "Tara" Mojkovac je 26. aprila 2016. godine podnijela Osnovnom državnom tružilaštvu u Bijelom Polju krivičnu prijavu protiv odgovornih lica u „Tara Aerospace and Defense Products“ A.D. Mojkovac, zbog krivičnog djela iz člana 182 Krivičnog zakonika Crne (sprječavanje političkog, sindikalnog i drugog organizovanja i djelovanja), zahtijevajući da se preduzmu sve potrebne radnje iz nadležnosti tužilaštva i pokrene krivični postupak protiv odgovornih lica u „Tara Aerospace and Defense Products“ A.D. Mojkovac.

I pored veoma konkretnih dokaza koji su ukazivali na postojanje ovog krivičnog djela, tužilaštvo je u septembru 2016. godine ocijenilo da nema osnovane sumnje za pokretanje krivičnog postupka.

Iz USSCG tvrde da zabrinjava dužina trajanja postupaka po krivičnim prijavama i činjenica da podnosioci krivičnih prijava ne dobijaju povratne informacije niti su upoznati sa tokom postupka i istražnim radnjama. Posebno zabrinjava činjenica da nije poznat slučaj da je u Crnoj Gori ikada iko odgovarao za krivično djelo iz člana 182 Krivičnog zakonika Crne Gore, a imajući u vidu da je antisindikalna diskriminacija sveprisutna pojava sa kojom se gotovo svakodnevno suočavaju zaposleni i sindikalni aktivisti, što nas u kontinuitetu udaljava od demokratskog društva.

IGNORIRANJE ŽRTAVA RATNIH ZLOČINA

Bez djelotvornih istraga, nalogodavci zaštićeni

Koliko je Crna Gora spremna da se suoči s prošlošću i zločinima počinjenim tokom rata na prostorima bivše SFRJ govore presude u slučajevima Bukovica, Deportacije, Kaluđerski laž, Morinj i nepostupanje tužilaštva povodom napada na Dubrovnik.

Bukovica: Prema navodima iz knjige „Bukovica“ početkom 1992. godine, iz istoimene planinske oblasti u opštini Pljevlja, iz 24 sela koja su pretežno bila naseljena muslimanskim stanovništvom, tokom oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini raseljeno je stanovništvo.

Prema dostupnim podacima, ukupno je raseljena 221 osoba, dok je od 1992. do 1995. godine ubijeno šest civila: Muslić Hajro (75), Muslić Ejub (28), Bungur Latif (87), Drkenda Hilmo (70), Đogo Džafer (57) i Džaka Bijela (70); oteto je 11 ljudi, a zbog posljedica torture samoubistvo su izvršili Himzo Stovrag (67) i Hamed Bavčić (75). Fizičkoj torturi bilo je izloženo 70 osoba, zaplijeno je osam kuća i seoska džamija. Na teritoriji Bukovice u tom periodu bile su raspoređene rezervne snage Vojske Jugoslavije i policije Crne Gore.

Viši državni tužilac podnio je 11. decembra 2007. godine zahtjev za sprovođenje istrage koja je odmah nakon toga proglašena službenom tajnom. Istraga je sedam puta vraćena na početak. Za ratni zločin protiv čovječnosti 26. marta 2010. godine bili su optuženi R.Đ, R.Đ, S.C, M.B, Đ.G. pripadnici rezervnog sastava Vojske Jugoslavije i S.S. i R.Š. pripadnici rezervnog sastava Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore.

Viši sud u Bijelom Polju oslobođio je 31. decembra 2010. godine sve optužene. Isti sud je 19. aprila 2012. godine saopštio da je Apelacioni sud optužene oslobođio optužbi da su izvršili krivično djelo zločin protiv čovječnosti, čime je presuda postala pravosnažna.

Za četiri ratna zločina na teritoriji Crne Gore

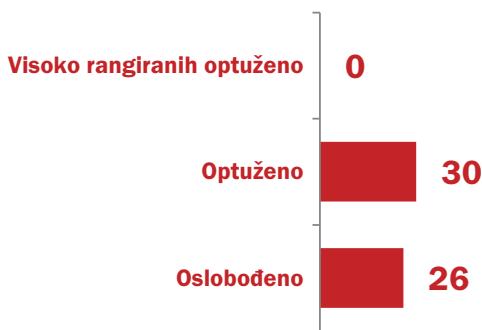

Foto: bosnjaci.net

Specijalna tužiteljka Stojanka Radović saopštila je na Odboru za politički sistem, pravosuđe i upravu, da je predmet Bukovica ukinut na Apelacionom sudu zbog neznanja i nesposobnosti tužioca koji je postupao u tom predmetu. Građanska alijansa (GA) je u martu 2016. godine v.d. vrhovnom državnom tužiocu Veselinu Vučkoviću i članovima Tužilačkog savjeta podnijela Inicijativu za razrješenje tužioca Milosava Veličkovića. Ipak nije bilo rezultata po podnijetoj inicijativi.

Deportacije: Prema optužnicama iz 2009. godine, u maju i junu 1992. godine, sprovedeno je nezakonito hapšenje građana Bosne i Hercegovine, sa statusom izbjeglica u Crnoj Gori, koji su zatim isporučeni njima neprijateljskim oružanim snagama Srba u BiH i nakon toga likvidirani.

Na osnovu dostupnih informacija, najmanje 66 muslimanskih izbjeglica iz BiH uhapšeno je i deportovano. Individualna i objektivna odgovornost nije utvrđena u slučaju „Deportacije“, iako je država neposredno prihvatiла odgovornost za ovaj ratni zločin i u decembru 2008. godine donijela odluku o sudskom poravnanju i isplatila oštećenima ukupnu odštetu u iznosu od 4,13 miliona eura.

Za deportaciju bosanskih izbjeglica sa teritorije Crne Gore u toku 1992. godine, optuženo je devet službenika Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore.

Presudom od 29. marta 2011. godine svi optuženi oslobođeni su zbog toga što, kako se navodi u presudi, nijesu mogli da počine ratni zločin protiv civilnog stanovništva, jer sukob u BiH nije bio međunarodnog karaktera. Vrhovno državno tužilaštvo Crne Gore uložilo je 15. juna 2011. godine žalbu na oslobođajuću presudu optuženima u slučaju ratnog zločina „Deportacije“ i za tražilo ukinjanje takve odluke. U Višem sudu u Podgorici 24. oktobra 2012. godine završeno je ponovno suđenje devetorici bivših pripadnika crnogorske policije. Viši sud u Podgorici ponovo je 22. novembra 2012. godine oslobođio sve optužene policijske službenike.

Deportacija bosanskih izbjeglica izvršena je uz konsultaciju sa tužilaštvom koje punih 13 godina nije procesuiralo ovaj ratni zločin, iako je imalo podatke. Tokom postupka, tužilaštvo nije predlagalo materijalne dokaze a ignorisani su javno objavljeni dokazi. Prijedlozi tužilaštva su se odnosili i na to da se saslušaju stradale žrtve, dok su predmetom obuhvaćeni samo najniži u lancu odgovornosti.

Kaluđerski laz: Ratni zločin u Kaluđerskom lazu dogodio se u aprilu 1999. godine u opštini Rožaje, kada su pripadnici rezervnog sastava Vojske Jugoslavije ubili 22 civila albanske nacionalnosti.

Vrhovno državno tužilaštvo podiglo je 1. avgusta 2008. optužnicu protiv osam pripadnika Vojske Jugoslavije zbog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Poslije petogodišnjeg suđenja, svi optuženi, kako je objavljeno 4. septembra 2015. godine, pravosnažno su oslobođeni zbog nedostatka dokaza. Tužilaštvo, po tvrdnjama advokata žrtava, nije obuhvatilo sve odgovorne, kao ni sve žrtve. Tužilaštvo je predložilo određivanje pritvora tek nakon optuženja ali ne i tokom istrage.

POGLED SA STRANE

Morinj: U logoru Morinj kod Kotora, koji je formirala Jugoslovenska narodna armija (JNA) u periodu od oktobra 1991. do avgusta 1992. godine, bilo je zatvoreno i zlostavljano oko 160 Hrvata. Polovina njih bili su civili sa dubrovačkog ratišta.

Više državno tužilaštvo iz Podgorice podiglo je 15. avgusta 2008. godine optužnicu protiv šestorice bivših pripadnika rezervnog sastava JNA, zbog krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva i ratni zločin protiv ratnih zarobljenika u sabirnom centru Morinj.

Pravosnažna presuda donijeta je 23. aprila 2014. godine. Četvorica bivših rezervista JNA: I.G, B.G, Š. L. i I. M. osuđeni su za zlostavljanje hrvatskih zarobljenika na ukupno 12 godina zatvora. Najveću kaznu je dobio I.M. kuvar u tadašnjem logoru Morinj. Dvojica oslobođenih M.G. i Z.T. pokrenuli su postupke zbog neosnovanog hapšenja i pravosnažnim presudama dobili ukupno 123.000 eura odštete. M.G. zbog 21 mjeseca provedenog u pritvoru dobio je 63.000, dok Z.T. zbog 20 mjeseci i četiri dana 60.000 eura.

Tužilaštvo u slučaju „Morinj“ nije obuhvatilo sva krivična djela, posebno sistematsko mučenje i zlostavljanje, sve odgovorne a posebno nadređene.

Napad na Dubrovnik: Na osnovu dostupnih informacija, tokom bombardovanja i opsade Dubrovnika od jeseni 1991. do kraja juna 1992. godine od strane JNA, poginulo je više od 90 civila, mnogi su zlostavljeni i protjerivani, uništeni su kulturni i vjerski objekti, a opljačkani su brojni objekti i domaćinstva. U napadu na Dubrovnik poginulo je 166 crnogorskih rezervista i 430 hrvatskih branitelja.

Tužilaštvo još uvijek nije pokrenulo postupke utvrđivanja krivične odgovornosti zbog ratnih zločina izvršenih tokom opsade Dubrovnika, dok je Haški tribunal zbog bombardovanja Dubrovnika osudio generala Pavla Strugara i komandanta Miodraga Jokića.

U slučajevima
Bukovica,
Deportacije,
Kaluđerski laz i Morinj
tužilaštvo nije sprovedeo
hitne, nezavisne i
djelotvorne
istrage

RASPODJELA SREDSTAVA IZ FONDA ZA ZAŠТИTU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA

I po babu i po stričevima

Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava osnovala je Skupština Crne Gore 2008. godine radi podrške aktivnostima značajnim za očuvanje i razvoj nacionalnih, odnosno etničkih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i njihovih pripadnika u oblasti nacionalnog, etničkog, kulturnog, jezičkog i vjerskog identiteta.

Raspodjele Fonda do danas su praćene brojnim neregularnostima i konfliktom interesa najvećeg broja članova Upravnog odbora, koji je donosio odluke o raspodjeli. Nepravilnosti u radu Fonda je utvrdila i Državna revizorska institucija u dva izvještaja.

Nepravilnosti koje su utvrđene u radu Fonda 2011. godine odnosile su se na konflikt interesa jer su sredstva dijeljena organizacijama u čijim su upravljačkim strukturama članovi Upravnog odbora Fonda. Osim toga, sredstva su dijeljena nemanjenski, kao i na osnovu proporcionalne zastupljenosti manjina u društvu - suprotno Zakonu, bez kasnjeg monitoringa realizacije projekata, što je još uvjek praksa. DRI je utvrdila da su se sredstva dodjeljivala i organizacijama koje nijesu završile prethodne projekte ili nijesu dostavile kompletne narativne i finansijske izvještaje o prethodno realizovanim projektima.

Iako je rad Upravnog odbora Fonda po Poslovniku javan, Upravni odbor nikada nije dozvolio javnosti i odobrio predstavnicima NVO-a i medija da prate sjednice. Građanska alijansa je u više navrata tražila od Fonda dozvolu za praćenje sjednica. Međutim, GA je od Fonda dobio zabranu ili bi odluka o odobrenju praćenja sjednica stigla nakon završene sjednice. GA je podnio dvije krivične prijave protiv članova Upravnog odbora i veći broj tužbi Upravnom sudu zbog nezakonitih odluka.

Upravni sud je poništio sedam odluka o raspodjeli jer nijesu bile u skladu sa zakonom. Tužilaštvo je 17. februara 2016. godine ipak obavijestilo GA da je odbacilo krivičnu prijavu podnešenu protiv članova UO Fonda, ističući da su utvrdili da je raspodjela sredstava vršena u skladu sa Zakonom o manjinskim pravima i slobodama i podzakonskim aktima. Fond je tek početkom 2017. godine, donio četiri nove odluke koje su identične onima koje su već oborene pred Upravnim sudom, čime se pravda izigrala. Građanska Alijansa je podnijela tužbe Upravnom sudu i protiv posljednjih odluka.

SUDBINA KRIVIČNIH DJELA ZA ZLOSTAVLJANJE I MUČENJE

Decenija nekažnjivosti torture

Kada je u pitanju zaštita ljudskih prava, stiče se utisak da tužilaštvo ne vrši funkciju najvažnije institucije u ovoj oblasti.

Slučaj 1

Prebijanje Milića i Nikezića u ZIKS-u dobilo je epilog tek na Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu.

Evropski sud za ljudska prava objavio je presudu u slučaju Milić/Nikezić protiv Crne Gore 28. aprila 2015. godine. U presudi suda iz Strazbura navodi se da je došlo do kršenja člana 3 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda te da je država morala sprovesti temeljnu i nezavisnu istragu. Država je bila dužna da isplati građanima Miliću i Nikeziću po 4.350 eura na ime naknade nematerijalne štete i ukupno 4.680 eura na ime troškova.

Osnovno državno tužilaštvo iz Podgorice, u ovom slučaju, donijelo je Rješenje o odbacivanju krivične prijave zbog krivičnog djela mučenje i zlostavljanje, jer je procijenjeno da u radnjama službenika ZIKS-a nema bitnih elemenata prijavljenog krivičnog djela, niti nekog drugog krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti. U presudi Evropskog suda za ljudska prava iz Strazbura navodi se i da odluke državnog tužioca da obustavi krivični postupak nijesu zasnovane na adekvatnoj procjeni svih relevantnih dostupnih činjenica u ovom slučaju, posebno činjenica koje je utvrdio Ombudsman i rezultata disciplinskog postupka.

Tužilac koji je odbacio krivičnu prijavu umjesto da bude kažnen, nagrađen je prelaskom iz Osnovnog tužilaštva u Specijalno državno tužilaštvo.

Slučaj 2**Tužilaštvo nije otkrilo službenike koji su prebili Aleksandra Pejanovića**

Istraga nije bila efikasna u otkrivanju počinilaca torture u slučaju Aleksandra Pejanovića. Aleksandar Pejanović prijavio je da su ga za vrijeme policijskog pritvora u oktobru 2008. godine, pripadnici policije u više navrata brutalno tukli u prostorijama Područne jedinice u Podgorici. Ovakve tvrdnje kasnije je potvrdio Goran Stanković, policijski službenik. Zbog pomaganja, osuđena su dva policijska službenika ali tužilaštvo nije otkrilo i procesuiralo izvršioce.

Slučaj 3**Slučaj prebijanja pritvorenika u Istražnom zatvoru od strane specijalne jedinice MUP-a, koje se dogodilo 1. septembra 2005. godine, ostao je neistražen od strane tužilaštva.**

Bez kazne su ostali službenici koji su tada prebili oko 30 pritvorenika kao i nadređeni koji su to naredili. U izvještaju Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja i kažnjavanja (CPT) navedeni su brojni propusti tužilaštva koje nije ispitivalo upravu zatvora, zaposlene, zatvorenike, povrijeđene i svjedoke. Takođe nijesu ispitani službenici MUP-a koji su bili uključeni u organizovanje akcije a istraga nije identifikovala službena lica odgovorna za organizovanje i izvršenje operacije.

Slučaj 4**U incidentu iz januara 2015. godine tužilaštvo je podiglo optužnicu protiv osuđenih lica u roku od 20 dana, a protiv službenika tek nakon 11 mjeseci.**

Treba pomenuti i slučaj koji se desio u ZIKS-u 14. januara 2015. godine. Tada je došlo do incidenta između osuđenih lica i službenika ZIKS-a.

Narednog dana došlo je do novog incidenta u kom su osuđena lica zadobila povrede. Institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda navela je u izvještaju od 25. novembra 2015. godine da je došlo do nečovječnog i ponižavajućeg postupanja prema 13 osuđenih lica i do nečovječnog i ponižavajućeg postupanja prema trojici koje, po svojim obilježjima, predstavlja torturu.

Zbog napada na službeno lice, Osnovni sud u Danilovgradu osudio je za manje od godinu od dana incidenta devet lica koja su se nalazila na izdržavanju kazne zatvora na ukupno 35 godina zatvora. S druge strane, suđenje protiv službenika ZIKS-a zbog zlostavljanja i torture prema osuđenicima i dalje traje a karakteriše ga to da je čak 13 puta odloženo glavno ročište.

Slučaj 5**Tužilaštvo nije istražilo navode pripadnika grupe Stranke demokratke akcije (SDA) o zlostavljanjima i mučenju u Bijelom Polju.**

Ostali su neistraženi i navodi o mučenju pripadnika grupe SDA 1994. koje je jedan od pripadnika grupe Ibrahim Čikić objavio u knjizi 2008. godine. Ibrahim Čikić je 1994. godine, zajedno sa drugim pripadnicima Stranke demokratske akcije Sandžaka uhapšen u policijskoj akciji „Lim“ a nakon toga je na osnovu navoda mučen i zlostavljan. Nijesu dostupne informacije o tome da je tužilaštvo preduzelo bilo kakve aktivnosti po ovim navodima.

Ovim nijesmo obuhvatili sve slučajeve torture i zlostavljanja već su navedeni samo neki od navoda za mučenje i zlostavljanje koji su ostali neistraženi od strane tužilaštva.

Tužilaštvo u prethodnom periodu nije bilo dovoljno aktivno u zaštiti ljudskih prava jer su izostale istrage po brojnim navodima o ozbiljnim povredama ljudskih prava, a tamo gdje su istrage započele u velikom broju slučajeva su kasnile i nijesu dovele do identifikacije počinilaca i nalogodavaca.

Službenici policije brutalni prema građanima

Nažalost, praksa tužilaštva se nije značajno promijenila, posebno imajući u vidu rezultate istrage nakon protesta koji su održani u oktobru 2015. godine.

Građanska Alijansa je registrovala 25 predmeta u kojima je došlo do kršenja ljudskih prava. Video materijalom zabilježeno je da je više od 20 službenika policije brutalno prebijalo građane. GA je zatim dokumentovao medicinske izvještaje, fotografije, slučajeve u kojima je uništena imovina građana i slučajeve prebijanja građana koji nijesu ni bili na protestima, kao i prebijanje i privođenje novinara. U najvećem broju slučajeva Zaštitnik ljudskih prava i sloboda i Savjet za građansku kontrolu rada policije utvrđili su kršenje ljudskih prava građana.

Ipak, još uvijek nije došlo do osude nijednog policijskog službenika u tim slučajevima. Jedini policijski službenik koji je osuđen je Radosav Lješković, komandant Specijalne antiterorističke jedinice, dok se protiv dva policijska službenika vodio postupak. Lješković je osuđen na pet mjeseci zatvora zbog prikrivanja pripadnika policijske jedinice, koji su prebijali građane nakon razbijanja protesta. Mjesec više prema Zakonu o unutrašnjim poslovima značio bi za Lješkovića otkaz na poslu.

Policija i tužilaštvo vs. građani

Zabrinjavajuće je to što Državno tužilaštvo prvo procesuira krivične prijave koje podnose državni službenici protiv građana, a nerijetko se dešava da krivične prijave koje podnose građani ne budu procesuirane i nakon više godina.

Kao primjer navodimo slučaj građanina D.R. iz Nikšića, koji je podnio krivičnu prijavu protiv policijskih službenika zbog krivičnog djela zlostavljanje i mučenje. Policijski službenici su protiv D.R. nakon što su ga više puta molili da im oprosti i pomire se i odustane od krivične prijave protiv njih, podnijeli takođe krivičnu prijavu zbog napada na službeno lice, jer D.R. nije želio da obustavi proces.

Tužilaštvo je krivičnu prijavu koju su podnijeli policijski službenici procesuiralo vrlo brzo i čak je okončan sudski postupak, dok je krivična prijava koju je podnio D.R. više od godinu stajala u fioci Državnog tužilaštva, iako je prošlo godinu i po od incidenta.

S.T. iz Mojkovca koji tvrdi da je žrtva policijske torture koja se dogodila sredinom 2011. godine i koji je tvrdnje potkrnjepio medicinskom dokumentacijom i fotografijama, osuđen je na kaznu zatvora od jednog mjeseca zbog napada na službeno lice. S druge strane, policijski službenici su vršili pritisak na njega da se pomire i da obostrano povuku prijave. Pred Osnovnim sudom u Bijelom Polju S.T. je pristao da se tako završi proces.

Tužilaštvo je pokrenulo postupak protiv građanina S.T. ali ne i protiv policijskih službenika, posebno jer je S.T. imao veliki broj povreda koje su bile dokumentovane. Rezultat postupka je zatvorska kazna za S.T. od jednog mjeseca zbog napada i omalovažavanja službenika policije. Policijski službenici su oslobođeni odgovornosti za veliki broj povreda koje je zadobio S.T.

MJERE TAJNOG NADZORA

Zakonski prikupljen materijal se nezakonito uništava

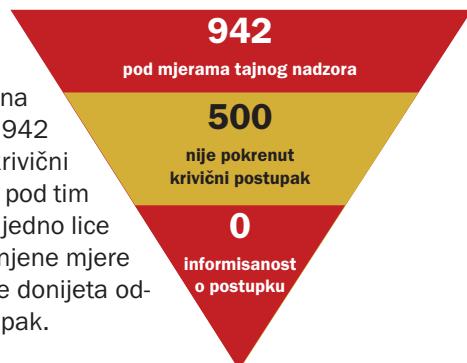
Prema Zakoniku o krivičnom postupku dozvoljene su mjere tajnog nadzora ali pod definisanim uslovima. Tako član 157 pomenutog zakona predviđa mjeru tajnog nadzora "ako postoje osnove sumnje da je neko lice samo ili u saučesništvu sa drugim izvršilo, vrši ili se priprema za vršenje krivičnih djela iz člana 158 ovog zakonika, a na drugi način se ne mogu prikupiti dokazi ili bi njihovo prikupljanje zahtijevalo nesrazmjerni rizik ili ugrožavanje života ljudi, protiv tih lica se mogu odrediti mjere tajnog nadzora".

Nakon sproveđenja mjera tajnog nadzora, zakonom je predviđeno da prikupljeni materijali, za lica za koja je donijeta odluka da neće biti krivično gonjena, moraju biti uništeni. Prije nego se prikupljeni materijal uništi, sudija za istragu je dužan da obavijesti lice prema kome je mjeru tajnog nadzora preduzeta i to lice ima pravo uvida u prikupljeni materijal.

Kako predviđa član 160 stav 7 i 8, ukoliko državni tužilac odluči da ne pokrene krivični postupak protiv osumnjičenog, treba da dostavi materijal dobijen primjenom člana 157 ovog zakonika u zatvorenom omotu sa posebnom oznakom - MTN sudiji za istragu. Potom, sudija za istragu treba da naredi da se materijal uništi u njegovom i prisustvu državnog tužioca i sačini zapisnik.

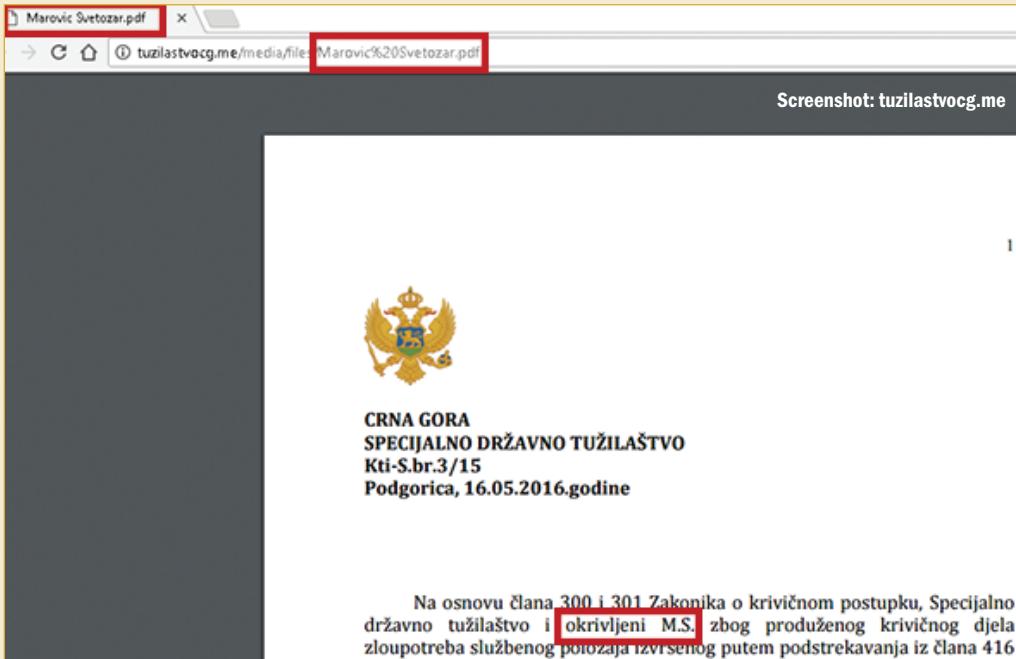
Tokom 2016. godine donijeto je 67 naredbi za sproveđenje mjera tajnog nadzora od strane sudija za istragu. Niti u jednom slučaju, za sada, lica koja su bila pod mjerama tajnog nadzora nijesu bila obavještavana kako bi izvršila uvid u materijal prikupljen na ovaj način.

Od stupanja na snagu i primjene MTN do polovine juna 2015. godine, pod mjerama tajnog nadzora, bile su 942 osobe. Nakon sproveđenja mjera tajnog nadzora, krivični postupak nije pokrenut protiv 500 osoba koje su bile pod tim mjerama. Iako je to eksplicitna zakonska obaveza, nijedno lice prema kojem su po naredbi sudije za istragu primijenjene mjere tajnog nadzora nije obaviješteno o tome nakon što je donijeta odluka da protiv njega neće biti pokrenut krivični postupak.

Državni tužioci nijednom nijesu uputili prigovor, niti javno istupili i ukazali na kršenje zakona prilikom uništavanja materijala prikupljenog mjerama tajnog nadzora.

Zagarantovana anonimnost?

Marović Svetozar.pdf

tuzilastvocg.me/media/files/Marovic%20Svetozar.pdf

Screenshot: tuzilastvocg.me

CRNA GORA
SPECIJALNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO
Kti-S.br.3/15
Podgorica, 16.05.2016.godine

Na osnovu člana 300 i 301 Zakonika o krivičnom postupku, Specijalno državno tužilaštvu i okrivljeni M.S. zbog produženog krivičnog djela zloupotreba službenog položaja izvršenog putem podstrekavanja iz člana 416

Specijalno državno tužilaštvu na svojoj internet stranici objavljuje sporazume o priznanju krivice. Međutim, iako se poštuju principi anonimizacije i stavljuju samo inicijali okrivljenih, to ipak ne garantuje anonimnost.

Naime, pojedini dokumenti su snimljeni u PDF formatu sa punim imenima i prezimenima okrivljenih i kao takvi postavljeni su na sajtu. Prilikom preuzimanja dokumenta moguće je vidjeti o kome se radi, jer se u zagлавju nalazi puno ime i prezime okrivljenog.

<http://tuzilastvocg.me/media/files/Marovic%20Svetozar.pdf>

PRIPADNICI SEKSUALNIH MANJINA BEZ PRAVNE ZAŠTITE

Sigurni između četiri zida

Nevladina organizacija LGBT Forum Progres podnijela je nešto više od hiljadu prekršajnih prijava u slučajevima diskriminacije, govora mržnje, te različitih napada motivisanih mržnjom prema pripadnicima LGBT populacije, od početka rada ove NVO u januaru 2011. godine pa sve do aprila 2017. godine.

Pomenuta organizacija je tužilaštvu predala oko stotinu prijava, dok su ostale prijave potekle od strane nadležnih policijskih službi. Kao važnu činjenicu, predstavnici LGBT Forum Progres istakli su da je, u slučajevima kada su prijave išle direktno tužilaštvu, subjektivni stav tužilaca veoma često išao na štetu podnosioca prijava u datim slučajevima. Najveći broj njih nije istražen i procesuiran. Kao razlog naveli su nedostatak iskustva u procesuiranju prijava u vezi sa LGBT zajednicom, neadekvatnu informisanost, te manjak volje tužilaca da se bave prijavljenim slučajevima.

S druge strane, veliki broj predmeta, koje je formirala i tužilaštvu predala policija, adekvatnije je kategorisan i češće je rezultirao pozitivnim okončavanjem predmeta. U NVO LGBT Forum Progres smatraju da je pomenuta situacija u velikoj mjeri rezultat višegodišnjeg rada mnogih organizacija civilnog sektora sa policijom, brojnih obuka i treninga, te posjedovanja pravih i neophodnih informacija kada je u pitanju ova tema.

Napadi tokom održavanja parada ponosa: Prve povorke ponosa u Crnoj Gori održane su u Budvi i Podgorici u julu, odnosno u oktobru 2013. godine. Parade ponosa ključni su događaji LGBT zajednice i njihovo održavanje je posebno značajno u društвima u kojima postoji neznanje, nerazumijevanje i otpor prema društvenom prihvatanju osoba iz pomenute zajednice. To je ujedno i najefikasniji način da se pokaže i potvrdi odlučnost države u obezbjeđivanju sigurnosti i ravno-pravnosti, ali i njenih kapaciteta za vladavinu prava i poštovanje ljudskih prava i sloboda.

Događaji u Budvi i Podgorici, tretirani su kao visoko rizični, a tokom njihovog održavanja došlo je do narušavanja javnog reda i mira. Povorke ponosa u Budvi i Podgorici bile su meta brutalnog ponašanja određenog broja građana, koji su, ne krijući svoje nezadovoljstvo, protivljenje i mržnju, pokušali da ih nasilno spriječe. Na prvim mirnim okupljanjima LGBT zajednice došlo je kako do napada na lica koja su bili učesnici povorki, tako i na službena lica koja su obezbjeđivala povorce, ali i do značajnog uništenja imovine dvije crnogorske opštine.

Opisane situacije, mnogobrojne fotografije i video materijal, dale su prostora da se prepoznaju ova brojna krivična djela. Epilog ovih dešavanja i napada je samo jedna krivična prijava protiv neidentifikovanih lica zbog teške tjelesne povrede, zbog napada kamenicom na policajca tokom Parade ponosa u Podgorici. U pismenom odgovoru koji je upućen Akciji za ljudska prava (HRA), Vrhovno državno tužilaštvo je navelo da nijesu preduzeli krivično gonjenje jer je utvrđeno da nema elemenata bića krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti, kao i da niko od učesnika povorke u prostorijama Centra bezbjednosti nije podnosio prijavu za fizički napad. NVO HRA saopštila je da Državno tužilaštvo u ponašanju nasilnika nije bilo voljno ili sposobno da prepozna nijedno od čak devet mogućih djela iz Krivičnog zakonika. Navodi se i da na video snimcima iz Budve nije identifikovan nijedan učesnik koji je bacao kamenice i slične predmete.

Umrlice za organizatora Povorke ponosa: Dan uoči održavanja Povorke ponosa u Budvi 2013. godine, po crnogorskoj metropoli turizma su izlijepljene umrlice kojim je javnost obaviještena o navodnoj smrti Zdravka Cimbaljevića, LGBT aktiviste.

U svojstvu direktora NVO LGBT Forum Progres, Cimbaljević je podnio prijavu policiji 23. jula 2013. godine. Centar bezbjednosti Budva je kasnije obavijestio pomenutu organizaciju da je policijski službenik Stanice kriminalističke policije obavio razgovor sa zamjenikom Osnovnog državnog tužioca u Kotoru "koji je saopštilo da se u događaju stiču elementi bića krivičnog djela ugrožavanja sigurnosti iz člana 168. Krivičnog zakonika ali da ne postoji subjektivni element krivičnog djela jer se Cimbaljević putem sredstava javnog informisanja izjasnilo da ga objavljivanje umrlice nije uplašilo, te da nema elemenata za dalje postupanje u vezi sa događajem".

Prvi javno deklarisani pripadnik LGBT zajednice, Zdravko Cimbaljević, je iste godine napustio Crnu Goru uslijed nedostatka adekvatne zaštite. Kanada mu je zbog prijetnji smrću, odsustva bezbjednosti i pravne zaštite u Crnoj Gori, odobrila politički azil.

Procesuiranje prijetnji i napada na ulici: U Kolašinu, u centru grada su 13. oktobra 2013. godine, nakon završenih regionalnih konsultacija članova LGBT zajednice sa sjevera zemlje, napadnuta četiri člana NVO LGBT Forum Progres.

Predstavnike pomenute organizacije je uz nemiravao mladić koji je pokazujući prstom ka stolu gdje su sjedjeli, vikao „Pederi su došli u grad“.

Jedan od prisutnih članova Forum Progres-a A.Z. kontaktirao je sjedište policije a potom i ispostavu policije u Kolašinu i upoznao ih sa situacijom, te zamolio da pošalju patrolu kako bi se preventivno djelovalo. Dobacivanje mladića se nastavilo i po dolasku patrole koja ga je upozorila na ponašanje. U jednom trenutku je mladić pokušao da fizički nasrne na A.Z. ali ga je u tome spriječila policija. Nakon incidenta članovi organizacije su podnijeli prijavu protiv mladića koji je ranije bio angažovan kao policijski službenik.

Odjeljenje bezbjednosti Kolašin je protiv M.L. podnijelo prekršajnu prijavu na osnovu člana 7 stav 1 Zakona o javnom redu i miru. Prema obavještenju Vijeća za prekršaje Crne Gore, aprila 2014. godine, postupak protiv M.L. je bio u toku. Dok se Osnovno državno tužilaštvo (ODT) u Kolašinu izjasnilo da u njegovim radnjama nema elemenata krivičnog djela za koje se gonjenje preuzima po službenoj dužnosti.

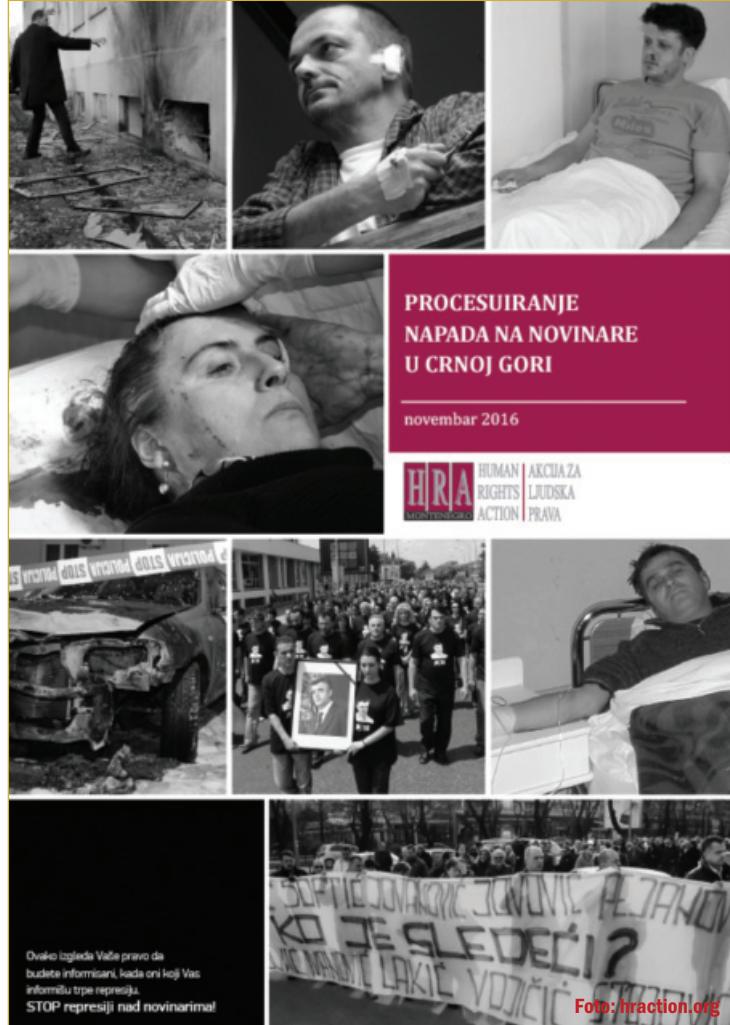
Mišljenje predstavnika NVO LGBT Forum Progres je da je neophodan dalji i dublji, sistematski rad sa tužilaštvom i tužiocima pojedinačno, kako bi bili adekvatno senzibilisani i edukovani za rad na slučajevima koji uključuju LGBT osobe, a koji su specifični po svojoj prirodi.

NEKAŽNJVOST NAPADA NA NOVINARE

Sila prema sedmoj sili

Malo što je uzburkalo ionako turbulentnu crnogorsku javnu scenu u protekloj deceniji kao što je to bio odnos izvršne i zakonodavne vlasti prema medijima. Tužilaštvo je, posebno za vrijeme mandata Ranke Čarapić, vrhovne državne tužiteljke, bilo zatvoreno prema sedmoj sili. Takav odnos počeo je da se mijenja ali je ostao trag nerada, nemara i neprofesionalizma koji je karakterisao rad tužilaštva u slučajevima napada na novinare.

Predstavnici medija su na sopstvenoj koži osjetili posljedice nedostatka volje u radu tužilaštva. Osim tužilaštva atmosferi nekažnjivosti doprinio je i Milo Đukanović tadašnji premijer koji je definisao "medijsku mafiju", ali i njegovi najbliži saradnici koji su se fizički obračunavali sa medijima (slučaj Miomira Mugoše, bivšeg gradonačelnika Podgorice i urednika i fotoreportera ND „Vijesti“).

Najdrastičniji napadi na novinare i medije

- ▶ Ubistvo urednika lista "Dan" Duška Jovanovića;
- ▶ Napad na književnika Jevrema Brkovića. U napadu je ubijen njegov pratilac Srđan Vojičić 2006. godine;
- ▶ Prebijanje direktora lista „Vijesti“ Željka Ivanovića, 2007. godine;
- ▶ Pokušaj ubistva i napada na novinara Tufika Softića 2007. i 2013. godine;
- ▶ Prebijanje novinara Mladena Stojovića 2008. godine;
- ▶ Prijetnje i napadi na novinarku Oliveru Lakić 2011. i 2012. godine;
- ▶ Podmetanje požara na vozilima lista „Vijesti“ 2011. i 2014. godine;
- ▶ Podmetanje eksplozivne naprave ispred redakcije tog lista 2013. godine;
- ▶ Izuzetak je prebijanje novinarke lista „Dan“ Lidije Nikčević, iz januara 2014, koje je rasvjetljeno, procesuirano i kažnjeno.⁵

U narednim redovima služićemo se nalazima i istraživanjima iz sopstvene arhive ali pretežno izvještajima koje Akcija za ljudska prava prikuplja godinama.

Neprocesuiranje najtežih slučajeva na novinare i imovinu medija doveli su do ozbiljnog pada povjerenja poslenika javne riječi u tužilaštvo kao instituciju.

Nakon interesovanja inostranih diplomatskih kanala za rješavanje ovog društvenog problema, Vlada je 13. marta 2012. godine, na inicijativu premijera Igora Lukšića, organizovala sastanak sa predstavnicima Uprave policije, Ministarstva pravde, Ministarstva unutrašnjih poslova, Vrhovnog državnog tužilaštva i Specijalnog tužilaštva. Na sastanku je odlučeno da rasvjetljavanje i procesuiranje svih slučajeva napada na novinare i medije u naredne dvije godine mora da bude prioritet rada policije i tužilaštva. Nakon toga je formirana Komisija za praćenje istraga napada na novinare.

Međutim, ni pet godina kasnije nema napretka. Podstrekači i izvršioci su van domašaja pravde a ključni slučajevi su daleko od razrješenja.

Nijesu obezbijeđeni ni svi uslovi za rad Komisije koju je Vlada osnovala da preispita istrage najtežih slučajeva.

⁵ Akcija za ljudska prava – Izvještaj „Procesuiranje napada na novinare u Crnoj Gori”; Podgorica; novembar 2016. godine.

**Državni
tužioci su težili
lakšim
kvalifikacijama, a
sudovi ublažavanju
kazni.**

Nikada nije utvrđena odgovornost državnih službenika koji su opstrukcijom istraživača najtežih slučajeva obezbijedili nekažnjivost i ozbiljno doveli u pitanje vladavinu prava u Crnoj Gori, te su tako zabilježeni primjeri da su nadležni za sprovođenje spornih istraživačkih napredovali u karijeri.

Bivša VDT Ranka Čarapić uporno je dvije godine odbijala pristup informacijama o statusu u istragama slučajeva kršenja ljudskih prava uključujući napade na novinare od velikog javnog interesa, dok Upravni sud nije presudio protiv takvog stava. Aktuelni VDT Ivica Stanković uveo je veću transparentnost u rad tužilaštva, ali nije pokazao spremnost da se temeljno preispita rad tužilaštva u nerasvijetljenim slučajevima napada na novinare.

Komisija za istraživanje napada na novinare, uprkos naporima urednika pogodženih medija, predstavnika NVO i strukovnih sindikata da se pokrenu i osvježe istrage, nema vidljivih rezultata jer su evidentne opstrukcije policije i inertnost tužilaštva.

Glavni problem leži u tome što su istrage vođene nedjelotvorno i nijesu bile efikasne, tako da je teško moglo doći do identifikacije i kažnjavanja svih odgovornih lica, uključujući nalogodavce. Temeljitost istraživačkih koraci je takođe upitna jer nijesu preduzeti svi koraci da se obezbijede svi relevantni dokazi kao što su identifikacija i intervjuisanje osumnjičenih i svjedoka na koje ukažu sami oštećeni, nije podrobno pregledano mjesto događaja radi prikupljanja svih forenzičkih i medicinskih dokaza što je kardinalan propust a posebno u ključnim slučajevima ubistva Jovanovića, te napada na Lakić, Softića i Stojovića.

Posebno je bizarna situacija u kojoj je protiv izvještaja Komisije iz 2015. godine glasala i tužiteljka Vesna Jovićević čiji je nalaz i izvještaj nadređenima u vezi istrage povodom ubistva Duška Jovanovića bukvalno bez intervencija prenesen u izvještaju Komisije. Činjenica da se po automatizmu glasa protiv kritike tužilaštva iako su u njoj vaši navodi - dovoljno govori o tome sa koliko opstrukcija se u svom radu suočavala Komisija i zbog čega nije mogla dati vidljive rezultate.

SLUČAJ - MEDIJI

Hronologija nemara

U proteklih 13 godina, zabilježeno je ukupno 55 napada na novinare i medije, od ubistva i fizičkih napada, preko prijetnji, podmetanja eksploziva, kamenovanja prostorija do oštećenja automobila. Na narednim stranicama samo su neki od primjera koji su potresli crnogorsku medijsku scenu.

Ubistvo Duška Jovanovića: Istraga se vodi 13 godina nakon ubistva

U ovom predmetu nije se postupalo sa stepenom hitnosti i ozbiljnosti kako je slučaj atentata na novinara i međunarodni standard zahtijevao.

Čekalo se četiri godine da se pošalje na vještačenje DNK osoba koje su u prvim danima istrage označene kao mogući izvršioci. Osoba koja je prijavila tužilaštvu da raspolaze saznanjima u vezi sa ovim predmetom nije saslušana više od godinu. Ispostavilo se da postoji policijska službena zabilješka značajna za usmjeravanje istrage, do koje je došao dnevni list „Dan“, a koje nema u zvaničnim spisima predmeta.

Uprkos nedovoljnim rezultatima istrage i primjedbama na propuste, vođenje istrage nikada nije temeljno preispitano. Nije uvjerljivo ispitano da li je država učinila sve što je bilo potrebno da Duška Jovanovića zaštiti, imajući uvid u prijetnje koje je dobijao i koje je prijavio.

U avgustu 2013. godine, Veselin Vučković tadašnji v.d. vrhovnog državnog tužioca zahtijevao je od Višeg državnog tužilaštva da analiziraju pretkrivične spise predmeta ubistva, pošto je „Dan“ u međuvremenu objavio da je prilikom saslušanja Damira Mandića 2. juna 2004. godine sačinjena službena policijska zabilješka s navodnim priznanjem i opisom ubistva, koja nije potpisana i evidentirana i koja se ne nalazi u spisima predmeta. Do danas, Više državno tužilaštvo nije okončalo rad u predmetu koji je formiran povodom navedenog zahtjeva. Sve što je od tada preduzeto nije dovelo do napretka u istrazi, niti je sadržalo sveobuhvatnu analizu dotadašnjeg postupanja.

Više državno tužilaštvo je saopštilo da „sveobuhvatna analiza nije sačinjena jer rad u predmetima koji se istražuju u Višem tužilaštvu nije okončan“.

Pokušaj ubistva Tufika Softića: Istraga je obustavljena bez rezultata

Svi propusti u sprovodenju istrage u slučaju pokušaja ubistva Tufika Softića koji se dogodio 2007. godine simbol su nerada i ne-profesionalnog odnosa tužilaštva.

Državni tužilac u Beranama nije odmah nakon događaja dao naredbu policiji da izvrši blokadu grada, kako bi se sprječilo bjejkstvo izvršilaca i pomagača. Ni državni tužilac u Beranama ni istražni sudija nijesu izlazili na lice mesta, po obaveštenju policije, što je bila njihova dužnost.

Državni tužilac u Beranama nije obezbijedio da odmah budu saslušana lica koja je Tufik Softić iste večeri označio policiji kao sumnjiva, tj. kao lica koja su mogla imati veze sa napadom. D.V. je prvi put saslušan kod tužioca u Beranama 1. jula 2014. godine, dok je D.L. prvi put saslušan tek 17. septembra 2014. godine, nakon otvaranja istrage od strane Višeg državnog tužioca u Bijelom Polju, a B.N. nije nikada saslušan. Takođe, nije dao nalog tada istražnom sudiji da se izvrši pretres stanova, prostorija, automobila lica koja je tužilac označio kao sumnjiva: D.L., D.V. i B.N. Državni tužilac u Beranama je saslušao oštećenog Tufika Softića prvi put tek sedam godina poslije napada - 2014. godine, iako je tužilac imao pravo i profesionalnu obavezu da to uradi odmah.

U svojstvu svjedoka nije saslušan B.V. vlasnik prostorija u kojima su pronađene palice 2007. godine, kojima je pretučen Softić, kao ni okolnosti kako su dospjele kod njega, ko ih je ostavio kod njega i odakle mu. Tek šest godina od pronalaska palica (2013. godine) urađena je DNK analiza bejzbol palica kojima je navodno pretučen Softić i upoređivanje sa njegovim DNK profilom.

Nije odmah izuzet DNK materijal napadača na Softića, budući da ga je napadač udario u predjelu ruke. Takođe, nije urađen DNK profil L.D. i uporeden sa DNK profilom nađenih bejzbol palica, s obzirom na to da ga je Softić označio kao sumnjivog. Državni tužilac u Beranama i policija napravili su propust jer povrede Softića nijesu fotografisane odmah nakon nanošenja (izgled povreda, lokalizacija, rastojanje, oblik) da bi se moglo utvrditi kakvim sredstvom su povrede nanijete.

Nakon otvaranja istrage i kvalifikacije djela kao pokušaj ubistva, tužilac u Bijelom Polju nije tražio od sudije za istragu određivanje mjera tajnog nadzora prema okrivljenima, kako bi se stvorila mogućnost prikupljanja eventualno novih dokaza.

U periodu od pet godina i šest mjeseci nijesu preduzimane nikakve radnje od strane policije i tužilaštva u Beranama u fazi izviđaja. U sljedećim periodima nakon otvaranja istrage nijesu preduzimane nikakve aktivnosti: od 20. oktobra 2014. godine do 1. aprila 2015. godine i od 2. aprila 2015. godine do 28. oktobra 2015. godine, kada je istraga obustavljena.

Tufik Softić je nedjelotvornost istrage komentarisao kao "sklonost tužioca Rifata Hadrovića, da se prema kriminalcima odnosi s poštovanjem" i istakao da za svoju bezbjednost smatra odgovornim tužilaštvo u Bijelom Polju i Ivcu Stankovića vrhovnog državnog tužioca.⁶

Šest godina nakon prvog napada, Tufik Softić ponovo je napadnut 11. avgusta 2013. godine, kada je u večernjim satima, u dvorištu njegove porodične kuće bačena eksplozivna naprava. Osnovni državni tužilac nije ni izašao na lice mjesta prilikom vršenja uviđaja u ovom slučaju ponovljenog napada na Softića. Ni četiri godine kasnije, nije identifikovan nijedan osumnjičeni.

Prijetnje i napadi na novinarku Oliveru Lakić: Niz tužilačkih propusta - nalogodavci u mraku⁷

Državno tužilaštvo je procesuiralo većinu lica koja su prijetila Oliveri Lakić, uključujući i Ivana Buškovića, koji ju je napao 2012. godine, ali nikada nije istraženo ko je bio nalogodavac prijetnji i napada. Takođe, nisu uvjerljivo istražene tvrdnje koje je novinarka objavila o nelegalnom poslovanju fabrike "Tara", a koje su bile okidač za sve što joj se potom desilo. Glavni specijalni tužilac Crne Gore Milivoje Katnić izjavio je u novembru 2015. godine da su dokazi o fabrici duvana u Mojkovcu "najvjerojatnije emigrirali i izgubljeni trajno", ali i da se Državno tužilaštvo tim slučajem i dalje bavi.

Državno tužilaštvo je u ovom slučaju izabralo srednji put – trudilo se da procesira sve koji su prijetili i napali novinarku, ali ne i da dođe do nalogodavca i temeljno istraži nelegalnu proizvodnju i krijumčarenje cigareta, o čemu je ona pisala i zbog čega je napadnuta, niti je bilo spremno da istraži nestanak dokaza u vezi sa tim.

Prebijanje novinara Mladena Stojovića: Istraga je obustavljena

Nema informacija da je državni tužilac ikada istražio Stojovićeve izjave o postojanju "fudbalske mafije" u Crnoj Gori i eventualnu vezu između konkretnih pojedinaca, koje je on označio da pripadaju toj „mafiji" i napada na njega.

⁶ Akcija za ljudska prava – Izvještaj "Procesuiranje napada na novinare u Crnoj Gori"; Podgorica; novembar 2016. godine.

⁷ Ibid

Tužilaštvo je o samoj istrazi kazalo sljedeće: „Tokom postupka prikupljanja potrebnih obaveštenja saslušano je 17 lica na osnovu čijih iskaza se nije moglo doći do podataka o identitetu napadača, u vezi sa čim je Područna jedinica u Baru zadnje izveštaje dostavila Osnovnom državnom tužilaštvu u Baru, 4. februara i 30. marta 2011. godine. Osnovno državno tužilaštvo u Baru urgiralo je više puta, a zadnja urgencija policiji učinjena je dana 12. marta 2012. godine.“

Istraga je u odnosu na Stojovića “protiv NN lica zbog osnovane sumnje da su izvršena krivična djela teška tjelesna povreda i nasilničko ponašanje” i zvanično obustavljena poslije pet godina zbog zastarjelosti a po odluci osnovnog državnog tužioca Milenka Magdelinića, kako je saopštila Radmila Ćuković, zamjenica vrhovnog državnog tužioca u junu 2013. godine. Prema njenim riječima, tužilaštvo nije došlo ni do osumnjičenih ni do dokaza za optužnicu.

Prebijanje direktora ND „Vijesti“: Propusti u istrazi povodom prebijanja Željka Ivanovića, opet bez nalogodavaca

Nakon neuobičajeno efikasnog suđenja, prvostepeno suđenje trajalo je mjesec, a postupak po žalbi manje od pet mjeseci. Osnovni sud u Podgorici osudio je obojicu optuženih na kazne od po četiri godine zatvora, a onda im je Viši sud u Podgorici kazne drastično smanjio na po godinu dana, našavši da prvostepeni sud nije dovoljno cijenio olakšavajuću okolnost da su optuženi priznali izvršenje djela i to uprkos tome što su obojica bili višestruki povratnici.

Nakon prilično bizarnog postupka gdje je olakšavajuća okolnost za izvršioce bila činjenica da se Ivanović nije pridružio gonjenju (a zapravo je sve vrijeme tvrdio da osuđeni nijesu napadači na njega), Ivanovićev advokat je u martu 2012. godine zatražio od Ranke Čarapić, vrhovne državne tužiteljke da saopšti šta je tužilaštvo u međuvremenu uradilo da rasvjetli taj slučaj ”koji je zbog nepostupanja tužilaštva, okončan bez pravih napadača i njihovih nalogodavaca“. On je u dopisu VDT-u naveo sljedeće: ”Čak i da su procesuirani pravi učinoci, očigledno da svi nijesu odgovarali i da nema podataka da je bilo šta urađeno da se ostali vinovnici napada pronađu“.

Odgovor na ovo pismo nikada nije stigao od Državnog tužilaštva.

Činjenica da nije rasvjetljeno ubistvo novinara, kao ni pokušaj ubistva, šest fizičkih napada i više prijetnji, uključujući i slučajeve uništavanja imovine medija - stvara atmosferu zastrašivanja i utisak u javnosti o nepostojanju vladavine prava, o konspirativnoj saradnji državnih organa sa napadačima na novinare. Po pravilu su stradali novinari koji su se usudili da kritikuju vlast i ukažu na korupciju i kriminal. Istrage nijesu bile hitne, djelotvorne i pune su nedostataka. Novinari su obeshrabreni a javnost gubi povjerenje u sposobnost policije i tužilaštva da obezbijede vladavinu prava. Istrage moraju biti hitne i efikasne i dovesti do nalogodavaca.

ODLAGANJE OTPADA – SISTEMSKA NEBRIGA O ŽIVOTNOJ SREDINI

Trinaestogodišnji ekocid iznad Nikšića

Odlaganje neselektovanog otpada sa teritorije opštine Nikšić na lokaciji „Mislov do“ vrši se proteklih 13 godina. Skupština opštine Nikšić tada je na osnovu Zakona o održavanju čistoće, prikupljanju i korišćenju otpadaka i Zakona o komunalnim djelatnostima kao i Statuta Opštine donijela Odluku o predaji na upravljanje i režimu korišćenja privremenog odlagališta „Mislov do“ Javnom komunalnom preduzeću „Komunalno Nikšić“. Odluka propisuje da se na toj lokaciji može odlagati samo „komunalni otpad iz stanova i poslovnih prostorija sa područja grada i prigradskih naselja“.

Zakon o upravljanju otpadom, donešen 2011. godine (član 78), propisuje na koji način se vrši privremeno skladištenje otpada i uslovi po kojima takav objekat može da funkcioniše. U slučaju nelegalne deponije „Mislov do“ ovaj zakon se godinama krši. Više stavova iz ovog člana zakona potvrđuju da je nesporno da je riječ o nezakonitom objektu na kom se vrši nezakonito odlaganje različitih vrsta otpada čime se vrši krivično djelo protiv životne sredine, prepoznato Krivičnim zakonomikom Crne Gore. U ovom slučaju ne postoji ni saglasnost Ministarstva održivog razvoja i turizma za način privremenog skladištenja otpada, što propisuje isti član istog zakona. Nezakonitost potvrđuju i ugovori Opštine Nikšić sa opština Budva i Kotor, kao i Javnog komunalnog preduzeća „Komunalno Nikšić“ i Opštine Plužine te formulara za evidenciju JKP „Komunalno Nikšić“ kojima se dokazuje da je na nelegalnom neuređenom gradskom smetlištu „Mislov do“ odlagan otpad iz pomenutih opština i opštine Berane. Time je nanijeta nesaglediva šteta životnoj sredini, što će usloviti značajnu finansijsku investiciju za sanaciju i revitalizaciju zagađenog područja.

500.000 tona različitog otpada je deponovano na nelegalnoj deponiji iznad Nikšića.

Tužilaštvo previdjelo činjenice

Postupajući po pozivu Uprave policije Područne jedinice Nikšić, a na predlog Osnovnog državnog tužilaštva Nikšić, Aleksandar Perović, direktor Ekološkog pokreta „Ozon“ je u svojstvu fizičkog lica dao izjavu u vezi sa javnim angažmanom organizacije po pitanju nelegalnih aktivnosti na neuređenom gradskom smetlištu „Mislov do“ (članak „Mislov do još tri godine privremeno smetlište“, dnevni list „Dan“). Tom prilikom, Perović je dostavio i dokument Analiza zakonske usklađenosti lokacije „Mislov do“ sa važećim zakonodavstvom, gdje je jasno ukazano na sve elemente krivičnih djela, kao i ugovore koji potvrđuju da se nelegalno deponovao i otpad iz drugih opština.

Osnovni državni tužilac i pored svih činjenica nije našao zakonski osnov za pokretanje krivičnog postupka protiv bilo kog lica zbog krivičnog djela za koje se gonjenje preuzima po službenoj dužnosti.

RAD TUŽILAŠTVA U OBLASTI ZDRAVSTVA, KULTURE, SPORTA...

Bez rezultata i na drugim poljima

Tužilaštvo se ne može pohvaliti radom i doprinosa u slučajevima koji se tiču uništavanja kulturno-istorijskog naslijeđa, narušavanja prirodnih resursa, "namještajki" u sportu, odgovornosti za nesreće sa tragičnim ishodima...

Dokazni materijal još uvijek na dnu mora

Brod "Mis Pat" potonuo je u crnogorskim teritorijalnim vodama u ljeto 1999. godine, odnoseći sa sobom u smrt zvanično 35 osoba, mahom Roma, od kojih je samo 13 identifikovano.

Na brodu koji je bio registrovan za prevoz svega šest osoba i dva člana posade, ukrcano je oko 70 ljudi. Osumnjičeni A.G, R.B, I.B, R.H, J.N, G.Đ. i S.B. su optuženi da su raseljenim Romima sa Kosova obećali prevoz do Italije, uz novčanu nadoknadu.

Tužilaštvo nije sproveo hitnu, nezavisnu i djelotvornu istragu. Broj žrtava nikada nije utvrđen jer nije organizovana koordinisana spasilačka pretraga. Brod koji je bio od suštinske važnosti kao dokazni materijal nikada nije izvučen sa dna a mnogi Romi se vode kao nestali. Do danas niko nije odgovarao. Postupak se vodi i pred Sudom za ljudska prava u Strazburu.

Tragedija s bebama u Bijelom Polju

Smrt jedne i infekcija četiri bebe u novembru 2014. godine, natjerali su Više državno tužilaštvo u Bijelom Polju da u maju 2015. godine podigne optužnice protiv četiri ljekara bjelopoljske Bolnice zbog teškog djela protiv zdravlja ljudi nepostupanjem po zdravstvenim propisima za suzbijanje opasne zarazne bolesti.

Tragedija je izazvala veliko interesovanje javnosti koja je napravila pritisak na inertno tužilaštvo. Slučaj je pratilo i štrajk glađu očeva inficiranih beba ispred zgrade Opštine Berane. Roditelji su zahtijevali da se odgovorni ljekari suspenduju do okončanja sudskog postupka. Rješenja o suspenziji su stigla nakon pritiska, čime je okončan sedmodnevni štrajk glađu.

Štite tajkune, kažnjavaju građane

Nakon četiri godine istrage Vrhovno državno tužilaštvo je utvrdilo da ne postoji sumnja da je bilo koja osoba izvršila krivično djelo prilikom nelegalnog snabdijevanja Kombinata alumini-juma Podgorica (KAP) strujom iz evropske interkonekcije. Tu informaciju su za ND "Vijesti" nedavno potvrdili iz ove institucije.

Nezabilježeni skandal krađe struje iz evropske interkonekcije dešavao se kontinuirano u periodu od februara do maja 2013. godine kada su reagovale i evropske institucije nadležene za ovu oblast prijeteći Crnoj Gori isključenjem sa evropske mreže. Tada su reagovali i iz Energetske zajednice nazivajući ovakvo postupanje "pravom hajdučijom" nezabilježenom od Drugog svjetskog rata. Vrijednost nelegalno povučene struje iznosila je oko 10 miliona eura a plaćena je novcem građana - poreskih obveznika.

Skupštinski Odbor za ekonomiju tada je održao kontrolno saslušanje zamjenika VDT-a Veselina Vučkovića koji je saopštilo da su formirali poseban predmet u vezi sa ovim slučajem. Od tada do nedavno nije bilo informacija iz tužilaštva povodom ovog slučaja.

Podgoričkom fabrikom tada su upravljali Vlada, na čelu sa bivšim premijerom Milom Đukanovićem i of-šor firma CEAC, ruskog biznismena Olega Deripaskе.

Tako su crnogorski sudovi, prema saznanjima portala Energyobserver, pravosnažno osudili tri potrošača sa sjevera Crne Gore na zatvorske kazne od ukupno 99 dana zbog neovlašćenog korištenja električne energije.

Potrošač iz Kolašina koji je neovlašćeno koristio električnu energiju osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 24 dana, potrošač iz Vinicke iz Berana osuđen je na kaznu zatvora od 30 dana zbog krivičnog djela krađe električne energije, dok je potrošač iz Zminaca u opštini Bijelo Polje, prema presudi suda iz toga grada, osuđen na zatvorsku kaznu od 45 dana za krađu električne energije.

U posljednje tri godine, EPCG je osnovnim državnim tužiocima Crne Gore, podnio 1.719 krivičnih prijava za krađu električne energije. Sudovi su izrekli 391 osuđujuću odluku, uslovnu ili novčanu kaznu.

Nejasno je kako je državno tužilaštvo moglo utvrditi da za slučaj krađe struje iz evropske interkonekcije ne postoji sumnja o izvršenju krivičnog djela dok se sa druge strane crnogorski građani često nalaze pred sudovima zbog nelegalnog napajanja a za svaki neplaćeni račun od 200 eura slijede im sankcije isključenja sa elektroenergetskе mreže.

Za nesreću na Bioču odgovarao samo mašinovođa

Osuđujuća presuda za jednog čovjeka - mašinovođu, uvreda je za dostojanstvo žrtava željezničke nesreće na Bioču i njihovih porodica koje i nakon deset godina pokušavaju da pronađu rješenje i pomoći kako bi do kraja utvrdili istinu o nesreći koja se dogodila.

Nakon više od 11 godina od stravične nesreće koja se dogodila na Bioču, tužilaštvo još uvijek nije do kraja istažilo odgovornost za jednu od većih tragedija, koja je koštala Crnu Goru 47 ljudskih života naših sugrađana i više od 200 povrijeđenih, niti je preispitalo ponovno pokretanje postupka koji bi utvrdio odgovornost svih ključnih pojedinaca koji su izazvali ili mogli da spriječe ovaj nemili događaj.

Vrijeme je da se puna usta odgovornosti i demokratskih kapaciteta pretoče u konkretne akcije i rezultate i pošalje poruka da farsični procesi pred sudskim instancama više nijesu prihvatljivi. Za nesreću koja se dogodila 23. januara 2006. godine na Bioču odgovarala je samo jedna osoba - mašinovođa Slobodan Drobnjak, dok je 11 optuženih oslobođeno.

Za koji tim igra tužilaštvo?

Tužilaštvo je imalo više nego skromne rezultate u istragama u oblasti sporta.

Ni prijave od raznih evropskih saveza za namještanje utakmica u domaćim prvenstvima, sporni transferi igrača, klubovi sa dva PIB-a, neregularnosti u auto-moto, rvačkom, džudo, šahovskom i drugim savezima nijesu bili dovoljan motiv za aktivniji rad u ovoj oblasti.

Da li je kulturno-istorijsko naslijeđe nacionalno blago?

Decenijama se na raznim forumima govorи o uništavanju kulturnih dobara u Crnoj Gori, koji mogu bitи više nego dovoljni signali za tužilaštvo da preduzme aktivnosti u ovoj oblasti. Rumija, Ostrog, Duklja, hotel „Podgorica“, nacionalni parkovi, Turski rt, samo su neki od primjera.

Rezultati tužilaštva u ovoj oblasti su više nego skromni, kako u procesuiranju odgovornih u institucijama za nečinjenja u zaštiti, tako i u procesuiranju direktno odgovornih.

Istoričar umjetnosti, Aleksandar Čilikov, u intervjuu za Radio Slobodna Evropa iz avgusta 2010. godine, kazao je da je napravljena detaljna stručna analiza koja je pokazala da je 70 odsto kulturnog blaga ugroženo.

Ustupci moćnim pojedincima ispred javnog interesa

Jedan od slučajeva narušavanja prirodnih dobara je i slučaj gradnje na Turskom rtu.

Iz Demokratske Crne Gore nedavno su apelovali da se gradnjom na Verigama, koja je pod zaštitom UNESCO-a, narušavaju prirodne i kulturne vrijednosti te lokacije. Prema njihovim tvrdnjama to je jedan od drastičnih primjera gaženja javnog interesa u cilju zadovoljenja potreba privilegovanih pojedinaca. Iz ove partije uputili su detaljnu informaciju sa pribavljenom dokumentacijom Ivici Stankoviću, vrhovnom državnom tužiocu sa zahtjevom da preduzme potrebne izviđajne radnje kako bi ostvario uslove za pokretanje krivično-pravne odgovornosti prema licima za koja se utvrdi postojanje osnovane sumnje da su učinila krivična dijela. Oni su tražili i da nadležne državne institucije zahtijevaju da se obavijesti građevinska inspekcija kako bi se zaustavila gradnja na Turskom rtu ali i da pokrenu postupak razrješenja Anastazije Miranović, direktorice Uprave za zaštitu kulturnih dobara zbog izdavanja takvog rješenja.

Prema posljednjim dostupnim informacijama sa početka ove godine slučaj je u fazi izviđaja.

